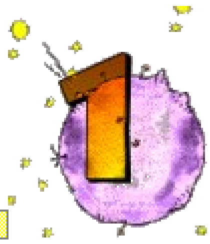
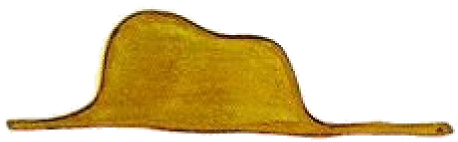
Ma palun lastelt andeks, et pühendasin selle raamatu täiskasvanule. Mul on selleks tõsine vabandus: see täiskasvanu on parim sõber, kes mul elus on olnud. Mul on ka teine vabandus: see täiskasvanu suudab kõike mõista, isegi lastele kirjutatud vabandust. Mul on veel kolmaski vabandus: see täiskasvanu elab Prantsusmaal, kus ta kannatab külma ja nälga. Teda on vaja lohutada. Kui kõigist nendest vabandustes ei piisa, siis pühendan raamatu sellele täiskasvanule kui kunagisele lapsele. Kõik suured inimesed on alguses lapsed olnud. (Aga kui vähesed neist seda mäletavad.) Nii ma siis parandangi oma pühenduse:
LEON WERTHILE,
kui ta veel väike poiss oli.

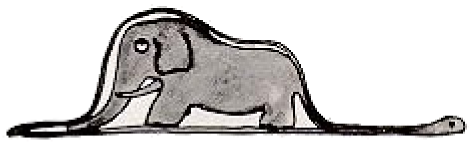
Kui olin kuueaastane, nägin kord ühes raamatus, mille nimi oli "Tõestisündinud lood", toredat pilti ürgmetsadest. See kujutas boamadu, kes parajasti mingit metslooma alla neelas. Siin ongi selle joonistuse koopia.

Raamatus oli öeldud: "Boamaod neelavad oma saagi tervelt alla, ilma et nad seda näriksid. Siis ei jõua nad enam liigutadagi ja magavad kuus kuud, niikaua kui nad oma toitu seedivad."
Siis mõtlesin ma palju dzungliseikluste üle järele ja ka minul õnnestus teha värvipliiatsiga oma esimene joonistus. Minu joonistus number 1. Ta oli niisugune:

Näitasin oma meistriteost suurtele inimestele ja küsisin, kas minu joonistus ajab neile hirmu peale.
Nemad aga vastasid mulle: "Mispärast peaks kübar hirmu peale ajama?"
Minu joonistus ei kujutanud kübarat. See kujutas boamadu, kes elevanti seedib. Siis ma joonistasin boamao sisemuse, et suured inimesed aru saaksid. Neile on ju alati seletusi tarvis. Minu joonistus number 2 oli niisugune:

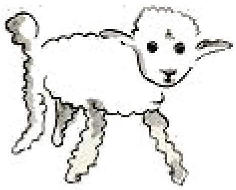
Suured inimesed soovitasid mul jätta nii kinniste kui ka lahtiste boamadude joonistamine sinnapaika ja pigem maateaduse, ajaloo, matemaatika ja grammatika vastu huvi tunda. Nii ma siis jätsingi kuueaastaselt maalikunstniku toreda elukutse maha. Minu esimese ja minu teise joonistuse ebaõnnestumine oli mult julguse röövinud. Suured inimesed ei saa ju ise kunagi mitte millestki aru, lastel aga on nii tüütu neile ikka ja jälle seletusi anda.
Nii ma siis pidingi endale teise ameti valima ja õppisin lennukeid juhtima. Olen igal pool maailmas natuke lennanud. Ja maateadusest, tõsi küll, on mulle palju kasu olnud. Oskasin kohe esimesest pilgust vahet teha Hiinamaa ja Arizona vahel. See on väga vajalik, kui oled öösel ära eksinud.
Oma elu jooksul olen suure hulga tõsiste inimestega kokku puutunud. Olen suurte inimeste seltsis palju elanud. Olen neid üsna lähedalt näinud. See ei ole minu arvamust nende suhtes just eriti parandanud.
Kui kohtan neist mõnda, kes mulle natuke terasemana tundub, siis teen temaga katset oma esimese joonistuse abil, mida olen siiani alal hoidnud. Alati olen tahtnud teada saada, kas ta on tõepoolest arusaaja inimene. Ja ikka on ta mulle vastanud: "See on kübar." Siis ei räägi ma temaga ei boamadudest, ei ürgmetsadest ega ka taevatähtedest. Laskun tema tasemele. Kõnelen temaga bridzist, golfimängust, poliitikas ja kaelasidemetest. Ja suur inimene on väga rõõmus, et on nii mõistlikku meest tundma õppinud.

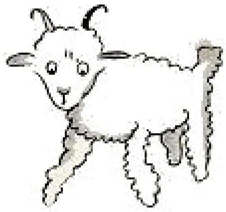
Nõnda elasingi üksinda, ilma et mul oleks olnud kedagi, kellega tõsiselt rääkida, kuni ükskord, sellest on nüüd juba kuus aastat tagasi, juhtus minuga Sahaara kõrbes lennuõnnetus. Miski oli mootoris katki läinud. Ja et mul ei olnud kaasas ei mehaanikut ega ka reisijaid, siis pidin ise proovima, kas mul õnnestub üksipäini nii rasket viga parandada. Minu jaoks oli see elu ja surma küsimus. Joogivett jätkus mul vaevalt nädalaks.
Niisiis uinusin ma esimesel õhtul liival tuhande miili kaugusel kõigist asustatud paikadest. Olin üksildasem kui merehädaline keset ookeani oma parvel. Nüüd aga võite isegi kujutleda minu üllatust, kui päevatõusu ajal üks naljakas peenikene hääl mu äratas ja ütles:
"Ole nii hea... joonista mulle lammas!"
"Mõh!"
"Joonista mulle lammas..."
Kargasin jalule, otsekui oleks mind välk tabanud. Hõõrusin hästi oma silmi. Vaatasin hoolega. Ja siis nägingi üpris iseäralikku mehikest, kes mind tõsiselt silmitses. See seal on parim pilt, mis mul temast hiljem õnnestus teha, aga minu joonistus pole kaugeltki nõnda kütkestav kui ta ise.

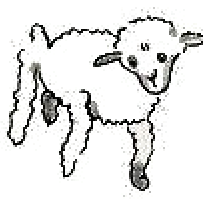
See siin on parim pilt, mis mul temast hiljem õnnestus teha, aga minu joonistus pole kaugeltki nõnda kütkestav kui ta ise.
See pole minu süü. Kui olin kuueaastane, siis võtsid suured inimesed mult julguse maalijaks hakata ja ma ei olegi midagi joonistama õppinud peale kinniste boamadude ja lahtiste boamadude. Nii ma siis vahtisingi seda ilmutust, silmad ehmatusest pärani. Ärge unustage, et viibisin tuhande miili kaugusel kõigist asustatud paikadest. Minu väikemees aga ei paistnud olevat ei ära eksinud ega ka surmani väsinud, ei nälja või janu kätte suremas ega ka surmani hirmunud. Ta ei olnud üldse mitte kõrbesse äraeksinud lapse moodi, kes viibib tuhande miili kaugusel igasugusest asustatud maailmast. Kui ma jälle sõna suust sain, ütlesin talle:
"Aga... mis sina siin teed?"
Ta kordas üsna tasakesi, otsekui oleks see väga tõsine asi:
"Ole nii hea... joonista mulle lammas..." Kui salapärasus juba liiga suur on, siis ei julgeta enam vastu hakata. Nii mõttetu kui see mulle tuhande miili kaugusel kõigist asustatud paikadest ja surmaohus ka tundus, võtsin ma taskust paberilehe ja täitesulepea. Siis aga tuli mulle meelde, et olin õppinud peamiselt maateadust, ajalugu, matemaatikat ja grammatikat ning ma ütlesin mehikesele (üsna pahaselt), et ma ei oska joonistada. Ta vastas:
"Sellest pole midagi. Joonista mulle lammas."
Kuna ma polnud iialgi lammast joonistanud, siis tegin ma tema jaoks ühe neist kahest joonistusest, mida ma mõistsin. See oli kinnine boamadu. Ja ma olin väga hämmastunud, kui kuulsin väikemeest vastamas:
"Ei, ei! Ma ei taha elevanti boa kõhus. Boamadu on ju väga kardetav, elevant aga on liiga suur. Minu kodu on üsna pisike. Mul on lammast vaja. Joonista mulle lammas."
Siis ma joonistasingi.

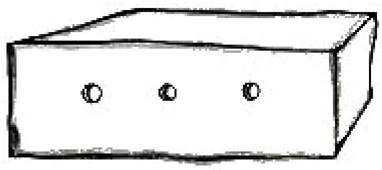
Ta vaatas seda tähelepanelikult ja sõnas:
"Ei, see on juba liiga haige! Tee veel üks."
Ma joonistasin.

Mu sõbrake naeratas lahkesti ja kannatlikult:
"Vaata ise... see pole ju lammas, see on oinas. Tal on sarved..."
Joonistasin veel kord.

Ka see pilt lükati tagasi nagu eelmisedki.
"See on liiga vana. Tahan lammast, kes kaua elaks."
Siis lõppes mul kannatus otsa, sest mul oli vaja kiiresti mootor lahti võtta, ja ma kritseldasin selle pildi siin ja ühmasin: "See on kast. Lammas, mida sa tahad, on seal sees."

Aga ma olin väga üllatunud, kui nägin, et minu noore arvustaja nägu lõi äkki särama:
"Just nii ma tahtsingi! Mis sina arvad, kas sellele lambale on ka palju rohtu tarvis?"
"Mis siis sellest on..."
"Sellepärast, et minu kodu on üsna pisike..."
"Küllap jätkub. Kinkisin sulle väga väikese lamba."
Ta kummardus peaga üsna pildi lähedale.
"Ta polegi nii väike... Vaata! Ta on magama jäänud..." Nõnda ma saingi väikese printsiga tuttavaks.

Kulus tükk aega, enne kui taipasin, kust ta pärit oli. Väike prints, kes esitas mulle palju küsimusi, ei paistnud minu omasid kunagi mõistvat. Ainult juhuslikult poetatud sõnadest sain ma vähehaaval selguse kätte. Näiteks kui ta esmakordselt mu lennukit märkas (ma ei joonista oma lennukit, sest minu jaoks oleks see pilt liiga keeruline), küsis ta:
"Mis asi see küll on?"
"See polegi asi. See lendab. See on lennuk. See on minu lennuk."
Ja ma olin uhke talle öeldes, et ma lendan.
Tema aga hüüdis:
"Kuidas! Kas sa oled taevast kukkunud?"
"Jah," kostsin ma tagasihoidlikult.
"Ah, on see vast nali!...."
Ja väike prints puhkes lõbusasti naerma, mis mind kangesti pahandas. Tahan, et minu õnnetust tõsiselt võetaks.
Tema aga jätkas:
"Nii et sinagi tuled taevast! Missuguselt planeedilt sa pärit ole?"
Märkasin otsekohe valguskiirt selles saladuses, mis tema sealviibimist ümbritses, ja küsisin temalt järsult:
"Nii et sa tuled siis teiselt planeedilt?"
Kuid ta ei vastanud mulle. Vaikselt pead raputades silmitses ta minu lennukit:
"Tõsi ta on, sellega sa küll kaugele ei jõua.."
Ja ta vajus unistustesse, mis kestsid kaua. Siis võttis ta taskust minu joonistatud lamba ja süvenes oma aarde vaatamisse.
Võite isegi kujutleda, kui väga see poolik ülestunnistus "teiste planeetide" kohta mind erutas. Katsusingi selles suhtes pikemalt aru pärida:
"Kust sa tuled väikemees? Kus see sinu "kodu" on? Kuhu tahad sa minu lamba viia?"
Pärast mõtlikku vaikimist vastas ta:
"See on hea, et sa mulle ka kasti andsid, sest öösel võib see talle majaks olla."
"Aga muidugi. Ja kui sa hea laps oled, siis annan ma sulle ka nööri, et saaksid ta päevaks köide panna. Ning ühe vaia ka."
Minu ettepanek näis väikest printsi pahandavat.
"Köide panna? Küll on imelik mõte!"
"Aga kui sa teda köide ei pane, siis läheb ta kes teab kuhu ja kaob ära..."
Mu sõbrake puhkes jälle naerma:
"Ei tea, kuhu ta sinu meelest peaks minema!"
"Ükskõik kuhu. Otse edasi..."
Selle peale tähendas väike prints tõsiselt:
"Ei sellest ole midagi, minu kodu on ju nii pisike!"

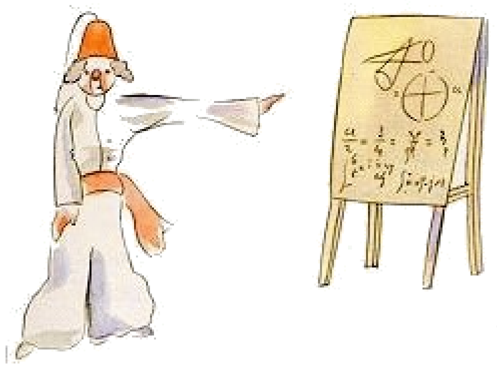
Ja võib-olla natuke kurvameelseltki lisas ta:
"Otse edasi ei saa minna kuigi kaugele..."

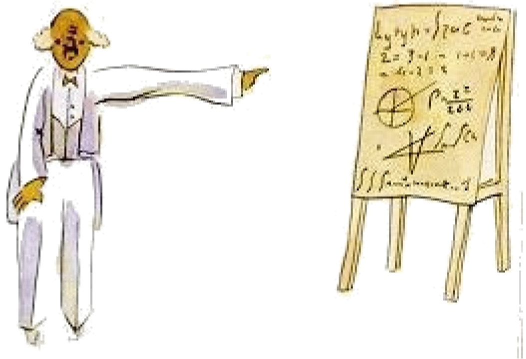
Nõnda saingi teada teise väga tähtsa asja: tema koduplaneet oli vaevalt suurem kui maja!
See ei võinud mind eriti üllatada. Teadsin väga hästi, et peale suurte planeetide nagu Maa, Jupiter, Marss, Veenus, millele nimed antud, on veel sadu teisi, mis mõnikord on nii väikesed, et teleskoobiga võib neid suuri vaevu märgata. Kui mõni astronoom ühe neist avastab, siis annab ta sellele numbri nimeks. Ta nimetab seda näiteks "asteroid 3251".
Mul on tõsine põhjus arvata, et väike prints tuli asteroidilt B 612. Keegi türgi täheteadlane on seda ainult üks kord 1909. aastal läbi teleskoobi näinud.

Tol korral tõestas ta suurejooneliselt oma avastust Rahvusvahelisel Astronoomia kongressil, aga keegi ei uskunud teda tema ülikonna pärast. Suured inimesed on juba niisugused.

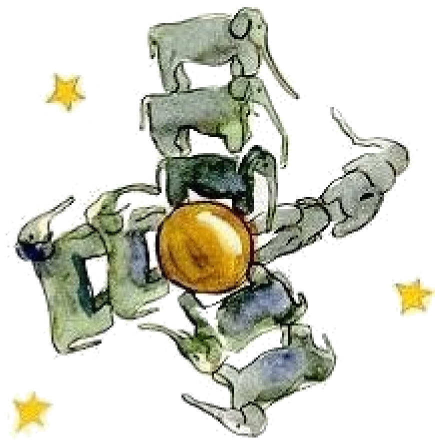
Asteroidi B 612 hea kuulsuse õnneks käskis üks Türgi diktaator oma rahvast surmanuhtluse ähvardusel euroopa moodi riides käia. Astronoom tõestas oma avastust uuesti 1920. aastal, seljas aga oli tal väga elegantne sabakuub. Seekord jäid kõik temaga nõusse.

Kui ma jutustasin teile kõiki neid üksikasju asteroidi B 612 kohta ja avaldasin ka tema numbri, siis ainult suurte inimeste pärast. Suured inimesed armastavad numbreid. Kui jutustate neile mõnest oma uuest sõbrast, siis ei päri nad teilt kunagi seda kõige tähtsamat. Iialgi ei küsi nad: "Missugune on tema häälekõla? Mis mänge ta kõige rohkem armastab? Kas ta kogub liblikaid?"
Nad küsivad teilt: "Kui vana ta on? Mitu venda tal on? Palju ta kaalub? Kui palju ta isa palka saab?" Alles siis arvavad nad, et tunnevad teda. Kui ütlete suurtele inimestele: "Nägin ilusat punasest telliskivist maja, millel olid kurerehad akendel ja tuvid katusel....", siis ei suuda nad kuidagi seda maja ette kujutada. Neile tuleb öelda: "Nägin saja tuhande frangist maja." Siis nad hüüavad: "Oi, kui ilus!"
Nii et kui ütlete neile: "Tõestuseks, et väike prints oli olemas, on see, et ta oli kütkestav, et ta naeris ja tahtis lammast. Kui tahetakse lammast, eks tõesta see, et ollakse ka olemas," siis nad ainult kehitavad õlgu ja peavad teid lapseks! Aga kui ütlete neile: "Planeet, millelt ta tuli, on asteroid B 612," siis jäävad nad uskuma ja jätavad teid oma küsimustega rahule. Nad on juba niisugused. Ei maksa nende peale pahane olla. Lapsed peavad suurte inimestega kannatlikud olema.
Küll aga meie, kes me elu mõistame, vilistame numbrite peale! Mullegi oleks meeldinud alustada seda lugu nagu muinasjuttu ikka. Oleksin meeleldi öelnud:
"Oli kord väike prints, kes elas planeedil, mis oli vaevalt suurem kui ta ise, ja tal oli vaja sõpra..." Neile, kes elu mõistavad, oleks see tundunud hoopis tõelisemana.
Mulle ei meeldi, kui minu raamatut kergelt võetakse. Mul on nii palju muret nende mälestuste jutustamisega. Juba kuus aastat on möödunud sellest ajast, kui mu sõber koos oma lambaga minust lahkus. Kui ma siin teda kirjeldada püüan, siis ainult selleks, et teda mitte unustada. Kurb on sõpra unustada. Igaühel pole sõpra olnudki. Minagi võin muutuda niisuguseks nagu kõik suured inimesed, keda muu ei huvita kui ainult numbrid. Seepärast ma ostsingi karbi värvipliiatseid. Minu aastates on raske uuesti joonistama hakata, kui sa pole kunagi teisi pilte peale kinniste ja lahtise boamadude teinud, ja sedagi kuueaastasena! Tingimata püüan joonistada pildid nii sarnased kui võimalik. Üks pilt veel kuidagi läheb, teine aga pole enam sedamoodigi. Natukene eksin ka pikkusega. Kahtlen ka tema ülikonna värvi juures. Siis ma proovingi kord nii, kord naa, nii hästi-halvasti kui oskan. Eksin veel hoopis tähtsamategi üksikasjadega. Aga selle peate mulle küll andeks andma. Minu sõber ei andnud kunagi seletusi. Võib-olla pidas ta mind omasarnaseks. Mina aga kahjuks ei oska kasti sees lambaid näha. Võib-olla olen natukene suurte inimeste moodi. Olen vist vanaks jäänud.

Iga päev sain midagi teada planeedist, printsi lahkumisest ja reisist. Kõik tuli nagu iseendast, juhuslikkudest mõtisklustest. Nii sain ma kolmandal päeval teada ahvileivapuude kurbmängust.
Ka seekord oli mulle lammas abiks, sest äkki hakkas väike prints mind küsitlema, otsekui oleks tal tekkinud tõsine kahtlus:
"See on vist päris õige, et lambad söövad põõsalehti, eks ole?"
"Jah. See on tõsi."
"Oi, kui hea meel mul on!"
Mina küll aru ei saanud, mispärast see nõnda tähtis on, et lambad põõsaid sööksid. Aga väike prints jätkas:
"Nii et nad söövad siis ka ahvileivapuid?"
Tähendasin väikesele printsile, et ahvileivapuud pole mitte põõsad, vaid suured puud nagu kirikud, ja et kui ta endaga kaasa viiks ka terve karja elevante, ikkagi ei saaks nad üheainsagi ahvileivapuuga hakkama.
Mõte elevandikarjast ajas väikese printsi naerma:
"Need tuleks üksteise otsa laduda..."

Siis aga lisas ta targasti:
"Alguses, enne kui ahvileivapuud suureks kasvavad, on nad ju pisikesed."
"Täpselt! Aga miks sa tahad, et lambad väikesi ahvileivapuid sööksid?"
Ta vastas mulle: "Noh! Tead isegi!", otsekui oleks see iseendastki selge. Tuli hoolega pead murda, et seda ülesannet omal jõul lahendada.
Ja tõesti, väikese printsi planeedil kasvas nagu kõikidel planeetidel head rohtu ja umbrohtu. Järelikult oli seal ka häid seemneid ja umbrohuseemneid. Seemned on aga nähtamatud. Nad magavad seni mullepõues, kuni ühel neist tuleb tuju üles ärgata. Siis ta sirutab ennast ja pistab, esialgu veel kartlikult, päikese poole ühe toreda pisikese ja üsna süütu idukese. Kui on tegemist redise või roosi iduga, siis võib lasta tal kasvad nii nagu ta ise tahab. Kui aga on tegemist umbrohuga, siis tuleb taim otsekohe välja kitkuda, niipea kui oled ta ära tundnud. Väikese printsi planeedil on aga hirmsaid seemneid.... ahvileivapuu seemneid. Planeedi mullapind kubiseb neist. Ja kui sa liiga hilja ahvileivapuu kallale asud, siis ei saa temast enam kunagi lahti. Ta kasvab üle terve planeedi. Ta puurib oma juured planeedist läbi. Kui planeet on liiga väikene ja ahvileivapuid liiga palju, siis ajavad nad planeedi lõhki.
"See on korralikkuse küsimus," ütles mulle väike prints hiljem. "Kui oled lõpetanud hommikuse tualeti, siis pead hoolikalt tegema tualetti ka oma planeedile. Peab sundima end korrapäraselt ahvileivapuid kitkuma, niipea kui suudad neid eristada roosipõõsastest, millega nad noorelt väga sarnanevad. See on küll väga tüütu, aga ka väga kerge töö."

Ja ühel päeval soovitas ta mul ilusa pildi joonistamisega katset teha, et see jutt minu kodumaa lastele hästi meelde jääks. "Kui nad ükskord reisima lähevad," ütles ta mulle, "siis võib see neile kasulik olla. Teinekord pole sellest midagi halba, kui oma töö edasi lükkad. Kui aga on tegemist ahvileivapuudega, siis tuleb alati suur õnnetus. Teadsin kunagi planeeti, kus elas laiskvorst. Ta jättis kord kolm ahvileivapuud lohakile..."

Ja väikese printsi näpunäidete järgi joonistasingi selle planeedi. Ma just eriti ei armasta manitseda, kuid ahvileivapuude hädaoht on nii vähe tuntud, et see, kes mõne asteroidi peale ära eksib, võib sattuda niivõrd kardetavasse olukorda, et see kord ma teen erandi ja loobun oma tagasihoidlikkusest. Ma ütlen: "Lapsed! Pidage ahvileivapuid silmas!" Selleks, et hoiatada oma sõpru, kes, nagu ma isegi, on juba pikemat aega viibinud neile tundmatus suures ohus, töötasingi ma mõnda aega suure hoolega selle joonistuse kallal. Õppetund, mille ma teile annan, tasub seda vaeva. Ta võib-olla mõtlete: "Miks ei ole selles raamatus teisi nii suurejoonelisi pilte kui ahvileivapuude pilt?" Vastus on üsna lihtne: "Proovisin küll, aga ei tulnud välja." Kui ma aga ahvileivapuid joonistasin, siis innustas mind tunne ähvardavast hädaohust.

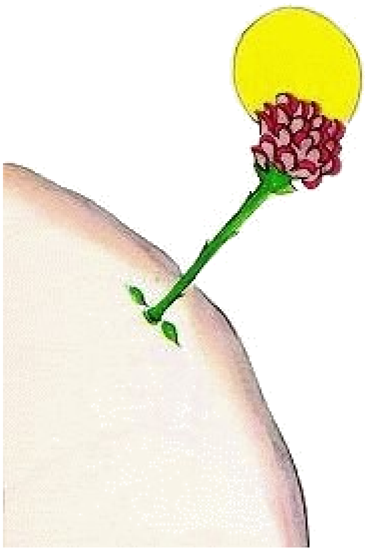
Ah, mu väike prints! Nii ma saingi vähehaaval teada sinu väikesest kurvast elust. Pikka aega ei olnud sul muud meelelahutust peale päikeseloojangute nautimise. Selle uue üksikasja sain ma teada alles neljanda päeva hommikul, kui sa mulle ütlesid:
"Armastan kangesti päikeseloojanguid. Tule, lähme vaatama üht päikeseloojangut..."

"Peab ju ootama..."
"Mida ootama?"
"Ootama, kuni päike loojub."
Esialgu oli sul väga üllatunud ilma, siis aga naersid sa iseenda üle. Ja sa ütlesid mulle:
"Arvan ikka jälle, et ma olen oma kodus!"
Tõepoolest. Kõik teavad, et kui Ameerikas on keskpäev, siis loojub päike Prantsusmaa kohal. Selleks et päikeseloojangut näha, aitaks sellest kui jõuda ühe minutiga Prantsusmaale. Kahjuks on aga Prantsusmaa liiga kaugel. Aga sinu väikesel planeedil piisas sellest, kui nihutasid oma tooli mõne sammu võrra. Võisid ehavalgust vaadata iga kord, kui ainult soovisid...
"Ühel päeval nägin ma nelikümmend kolm korda, kui päike loojus!"
Ja natukese aja pärast sa lisasid:
"Tead... kui oled nii kurb, siis armastad päikeseloojanguid..."
"Ja sellel neljakümne kolme päikeseloojangu päeval, kas sa olid siis kurb?"
Kuid väike prints ei vastanud.

Viiendal päeval, ja ikka tänu lambale, selgus mulle kogu väikese printsi elu saladus. Ilma igasuguse keerutamiseta küsis ta minult järsult, otsekui oleks ta lahendanud keerdküsimuse, mille kallal ta nii kaua oli vaikuses mõtisklenud:
"Kui lammas sööb põõsaid, siis sööb ta ka lilli?"
"Lammas sööb kõik, mis talle ette juhtub."
"Isegi lilli, millel on okkad?"
"Jah, isegi lilli, millel on okkad?"
"Aga milleks need okkad siis on?"
Seda ma ei teadnud. Olin tol korral väga ametis, püüdes mootori juures lahti keerata kõvasti kinnijäänud mutrit. Olin väga mures, sest lennuõnnetus hakkas minu meelest juba väga tõsiseks muutuma, joogivesi oli aga lõpukorral, nii et võis karta kõige halvemat.
"Misjaoks on siis okkad?"
Väike prints ei jätnud kunagi järele, kui ta kord oli küsimuse esitanud. Mutter oli mu vihale ajanud ja ma vastasin talle, mis parajasti pähe tuli:
"Okastest pole mingit kasu, see on lilledest lihtsalt õelus."
"Oh!"
Aga väikese vaheaja järel sõnas ta mulle mingi jonniga:
"Ma ei usu sind! Lilled on õrnad. Nad on lihtsameelsed. Nad kaitsevad ennast nagu oskavad. Nad arvavad, et oma okastega on nad hirmuäratavad..."

Ma ei vastanud mitte midagi. Mõtlesin parajasti endamisi: "Kui see mutter nüüd järele ei anna, siis löön ta haamriga puruks." Jälle segas väike prints mu mõtiskelu:
"Ja sina arvad, et lilled..."
"Ah, ei, ei! Ma ei arva mitte midagi! Ütlesin, mis parajasti pähe tuli. Mul on siin praegu tõsised asjad käsil!"
Ta vaatas mulle hämmastunult otsa.
"Tõsised asjad!"
Ta nägi mind nagu ma olin, haamer käes, sõrmed õlist mustad, ise kummardunud mingi asja kohale, mis paistis talle väga inetuna.
"Sa kõneled nagu suured inimesed!"
See tegi mulle natukene häbi. Tema aga jätkas halastamatult:
"Sa ei tee üldse vahet.... ajad kõik segi!"
Ta oli tõepoolest väga ärritatud. Ta raputas tuule käes oma üleni kuldseid juukseid:

"Tean üht planeeti, kus elab punase näoga härra. Ta ei ole kunagi lilli nuusutanud. Ta ei ole kunagi tähti vaadanud. Ta ei ole kunagi kedagi armastanud. Ta pole kunagi muud teinud, kui ainult arvutanud. Ja terve päeva kordab ta nagu sinagi: "Mina olen tõsine inimene! Mina olen tõsine inimene!" Ja see paneb teda uhkusest paisuma. Kuid see ei ole inimene, see on seen!"
"Mis asi?"
"Seen!"
Väike prints oli nüüd vihast täitsa kahvatu.
"Juba miljoneid aastaid valmistavad lilled okkaid. Juba miljoneid aastaid söövad lambad ikkagi lilli. Kas see pole mitte tõsine asi uurida, miks lilled näevad nii palju vaeva, et endale okkaid valmistada, millest neil kunagi mingit kasu ei ole? Kas siis lammaste ja lillede sõda polegi tähtis? Kas see pole tõsisem ja tähtsam kui mõne punase näoga paksu härra arvutused? Ja kui mina tunnen ühtainsat lille maailmas, mis ei kasva kusagil mujal kui minu planeedil, ja kui üks väike lammas võib selle ühekorraga hävitada, lihtsalt niisama, ühel ilusal hommikul, ilma et isegi teaks, mis ta teeb, kas see siis ei olegi tähtis?"
Ta punastas ja jätkas siis:
"Kui keegi armastab lille, mida miljonitel ja miljonitel tähtedel ei ole olemas rohkem kui üksainus, siis on sellest küllalt, et tähti vaadates õnnelik olla. Ta mõtleb: "Seal kuskil on ka minu lill..." Aga kui lammas lille ära sööb, siis on see temale otsekui kustuksid äkki kõik tähed! Ja see siis ei olegi tähtis!"
Ma ei osanud enam midagi öelda. Ta puhkes korraga nutma. Öö oli saabunud. Olin oma tööriistad käest langeda lasknud. Kui tühine näis mulle nüüd haamer, mutter, janu ja surm. Ühe tähe peal, ühel planeedil, minu planeedil, Maa peal, oli väike prints, keda oli vaja lohutada! Võtsin ta sülle. Kiigutasin teda kätel.
Ütlesin talle: "Lill, mida sa armastad, ei ole hädaohus.... Joonistan talle suukorvi, sellele sinu lambale.. Joonistan soomusrüü sinu lillele... Joonistan..." Ma ei teadnud enam, mida öelda, tundsin ennast väga saamatuna. Ma ei teadnud, kuidas talle läheneda, kuidas tema juurde jõuda. Pisaratemaa on ju nii salapärane.

Õige pea sain selle lille kohta rohkem teada. Väikese printsi planeedil on alati olnud lilli, ühe ainsa kroonlehtede reaga üsna lihtsaid lilli, kes ei võtnud palju ruumi, ega seganud kedagi. Hommikul ilmusid nad rohu seest nähtavale ja kadusid siis õhtul jälle. See lill aga oli tärganud ühel päeval teadmata kust tulnud seemnest ja väike prints valvas hoolega tema tõusmeid, mis ei sarnanenud teiste tõusmetega. See võis olla mõni uut liiki ahvileivapuu. Põõsas aga lakkas kiiresti kasvamast ning hakkas valmistuma õitsemisele. Väikesel printsil, kes juures viibis, kui päratu suurt õiepunga paigale pandi, oli kindel tunne, et sealt tuleb välja midagi imetaolist, lill aga ei jõudnud oma rohelise kambrikese varjul enda ehtimisega kuidagi lõpule. Hoolega valis ta värve. Aeglaselt pani ta ennast riidesse, seadis ükshaaval kõik kroonlehed oma kohale. Ta ei tahtnud välja ilmuda üleni kortsus nagu mõni moon. Ta tahtis ilmuda oma ilu täies hiilguses. Ah jaa! Ta oli ju väga edev! Tema salapärane tualett oli kestnud juba pikki päevi. Ja siis, ennäe, ühel hommikul, just päikesetõusu ajal, ta näitaski ennast.
Ja tema, kes ta oli nii virgasti töötanud, sõnas nüüd haigutades:
"Ah! Ma just nüüdsama ärkasin... Vabandage mind... Ma olen veel täiesti kammimata..."
Selle peale ei suutnud väike prints oma imetlust enam tagasi hoida:
"Küll te olete ilus!"

"Eks ole," kostis lill mahedalt. "Ja ma sündisin koos päikesega."
Väike prints taipas, et lill ei olnud kaugeltki mitte tagasihoidlik, kuid ta oli nii erutav!
"On vist hommikusöögi aeg," lisas ta üsna pea.
"Vahest oleksite nii hea ja mõtleksite ka minu peale..."
Ja väike prints, üleni hämmelduses, läks kastekannu järele, mis oli täis jahedat vett, ja andis lillele juua.

Nõnda hakkas lill teda juba üsna pea oma natukene pirtsaka enesearmastusega piinama. Kord näiteks ütles ta oma okastest kõneldes väikesele printsile:

"Nüüd võivad nad tulla, need tiigrid oma küüntega!"

"Minu planeedil ei olegi tiigreid," vaidles väike prints vastu, "ja pealegi tiigrid ei söö ju rohtu."
"Ega ma ei olegi rohi," lausus lill mahedalt.
"Vabandage..."
"Tiigritelt pole mul midagi karta, aga mul on hirm tuuletõmbuse ees. Kas teil pole mõnd tuulevarju?"
"Hirm tuuletõmbuse ees... taimedele on see küll õnnetuseks," tähendas väike prints. "Küll see lill on aga keeruline..."
"Õhtul pange mulle klaaskuppel peale. Teie juures on väga külm. See on siin halvasti korraldatud. Seal, kust ma tulen..."
Kuid ta jäi vait. Ta oli ju tulnud seemne kujul. Ta ei võinud teistest maailmadest midagi teada. Häbenedes, et oli lasknud end tabada nii lihtsameelse vale pealt, köhis ta kaks või kolm korda, et anda väikesele printsile tema süüd tunda.
"Kuhu see tuulevari nüüd jäi?..."
"Läksin seda otsima, aga teie hakkasite kõnelema!"
Selle peale hakkas lill veelgi tugevamini köhima, et väikest printsi ikkagi kahetsema sundida.

Niisiis väike prints, hoolimata oma armastuse heast tahtest, hakkas üsna pea lilles kahtlema. Ta oli tähtsusetuid sõnu tõsiselt võtnud ja need tegid ta väga õnnetuks.
"Ma ei oleks tohtinud teda kuulata," usaldas ta mulle ühel päeval, "kunagi ei tohi lilli kuulata. Neid tuleb vaadata ja nuusutada. Minu oma täitis terve planeedi magusa lõhnaga, mina aga ei osanud sellest rõõmu tunda. Kogu see lugu küüntest, mis mind nõnda ärritas, oleks pidanud mind hoopiski liigutama..."
Ta usaldas mulle veel sedagi:
"Ma ei saanud tookord millestki aru! Oleksin pidanud otsustama tegude, mitte sõnade järgi. Ta lõhnastas ja valgustas mind. Iial ei oleks tohtinud ma põgeneda! Oleksin pidanud märkama õrnust tema tühise vigurdamise taga. Lilled on ju nii vastuoksusi täis! Kuid ma olin liiga noor, et osata teda armastada."

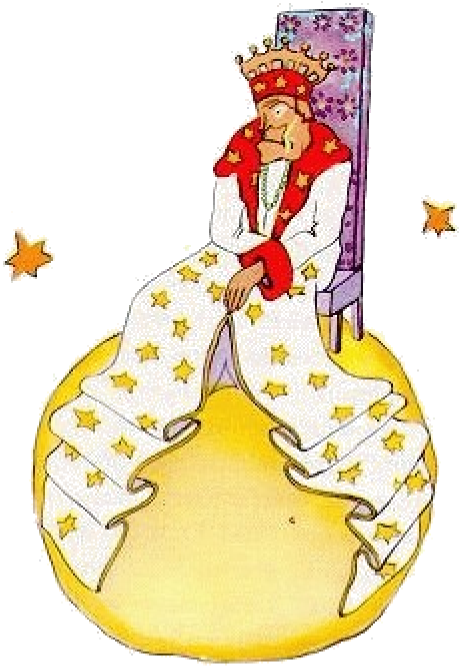
Arvan, et ta kasutas planeedilt põgenemiseks rändlinde. Ärasõidu hommikul seadis ta oma planeedi hästi korda. Ta pühkis hoolega puhtaks oma kaks tegutsevat tulemäge. Tal oli kaks tegutsevat tulemäge ja üsna mugav oli nende peal hommikeinet soojendada. Tal oli ka üks kustunud vulkaan. Aga nagu ta ütles: "Ei või iial teada!" ja pühkis puhtaks ka kustunud vulkaani. Hästi puhastatud tulemäed põlevad rahulikult ja korrapäraselt, ilma purseteta. Vulkaanilised pursked on nagu tahma põlemine korstnas. Küllap oleme maa peal liiga väikesed, et oma tulemägesid puhtaks pühkida. Sellepärast nad teevadki meile nõnda palju pahandust.
Väike prints kitkus pisut kurvameelselt välja ka viimased ahvileivapuude tõusmed. Ta arvas, et kunagi enam ei tule tal siia tagasi pöörduda. Ja kõik need kodused tööd tundusid talle tol hommikul eriti armsatena. Kui ta aga viimast korda lille kastis ja teda klaaskupli alla varju tahtis panna, siis tuli talle himu nutta.

"Hüvasti," ütles ta lillele.
Aga lill ei vastanud talle.
"Hüvasti," ütles ta veel kord.
Lill köhatas. Aga see polnud mitte külmetusest.
"Olin rumal," lausus lill lõpuks. "Anna mulle andeks. Püüa õnnelik olla."
Etteheidete puudumine üllatas väikest printsi. Ta jäi hämmeldusest seisma, klaaskuppel käes. Ta ei mõistnud seda vaikset õrnust.
"Muidugi, ma ju armastan sind," ütles lill. "Minu süü läbi ei saanud sa midagi teada. See pole tähtis. Sina aga olid niisama rumal kui minagi. Püüa õnnelik olla... Jäta see klaaskuppel rahule. Ma ei taha seda enam."
"Aga tuul..."
"Ega ma olegi nii väga külmetanud.... Öine jahedus teeb mulle head. Olen ju lill."
"Aga loomad..."
"Tuleb vist paar-kolm röövikut ära kannatada, kui tahan liblikaid tundma õppida. Nad olevat nii ilusad, ja kes muu mind ikka külastab? Sina oled ju nii kaugel... Mis puutub suurtesse loomadesse, siis ei karda ma midagi. Mul on ju küüned."
Ja ta näitas lihtsameelselt oma nelja okast ja lisas siis:
"Mis sa enam venitad, see läheb juba tüütavaks. Otsustasid lahkuda. Mine ära."
Ta ei tahtnud, et väike prints näeks teda nutmas. See oli ju nii uhke lill...

Väikese printsi planeet asus asteroidide 325, 326, 327, 328, 329 ja 330 piirkonnas. Nii ta siis alustaski nende külastamisega, et endale tegevust leida ja õppida.
Esimesel neist elas üks kuningas. Purpurisse ja hermeliini rõivastatuna istus ta uhkelt väga lihtsal, kuid ometi majesteetlikul troonil.

"Ahaa! Seal on ju üks alam!" hüüdis kuningas, kui ta väikest printsi märkas.
Väike prints aga mõtles endamisi:
"Kuidas ta küll võib mu ära tunda, kui ta mind veel kunagi näinud pole?"
Ta ei teadnud, et kuningate jaoks on maailm väga lihtne. Kõik inimesed on neile alamad.
"Tule lähemale, et ma sind paremini näeksin," ütles kuningas, kes oli väga uhke sellele, et oli kellegi kuningas.
Väike prints otsis silmadega kohta, kuhu istuda, kuid terve planeet oli täis uhket hermeliinmantlit. Nii ta jäigi püsti seisma, ja kuna ta oli väsinud, siis ta haigutas.
"Haigutamine kuninga juuresolekul käib etiketi vastu," ütles ainuvalitseja. "Ma keelan sul haigutada!"
"Ma ei saa sinna midagi parata," sõnas väike prints segaduses. "Tulen pikalt reisilt ja ma pole maganud..."
"Sel juhul," ütles kuningas, "käsin sul haigutada. Ma pole juba aastaid kedagi haigutamas näinud. Haigutused on minu jaoks väga huvitavad asjad. Noh! Haiguta veel kord! See on käsk."
"See ajab mulle hirmu peale... Ma ei saa enam ..." pomises väike prints üleni punastades.
"Hm! Hm!" kostis seepeale kuningas. "Siis ma käsin sul vahel haigutada ja vahel ..."
Ta pobises veel natukene ja paistis pahane olevat.
Kuningas pidas kõige tähtsamaks seda, et tema autoriteeti austataks. Ta ei kannatanud sõnakuulmatust. Ta oli piiramatu ainuvalitseja. Aga kuna ta oli väga hea, siis andis ta ainult mõistlikke käske.
"Kui ma käsiksin üht kindralit," lausus ta ladusasti, "et ta ennast merelinnuks moondaks, ja kui see kindral minu sõna ei kuulaks, siis poleks see mitte kindrali süü. See oleks minu süü."
"Kas ma tohin istuda," küsis väike prints kartlikult.
"Käsin sul istuda," vastas talle kuningas ja tõmbas majesteetlikult oma hermeliinmantli hõlma natuke koomale.
Väike prints oli aga väga hämmastunud. Planeet oli imepisike. Mida see kuningas küll valitseda võis?
"Teie kõrgus, " ütles ta kuningale, "andestage, kui ma teilt midagi küsin ..."
"Käsin sul mind küsitleda," sõnas kuningas.
"Teie kõrgus... mida te valitsete?"
"Kõike," kostis kuningas suures lihtsameelsuses.

"Kõike?"
Kuningas osutas tagasihoidliku liigutusega oma planeedile, teistele planeetidele ja taevatähtedele.
"Kõike seda?" küsis väike prints.
"Kõike seda," kostis kuningas.
Ta polnud mitte ainult piiramatu ainuvalitseja, vaid ka maailmavalitseja.
"Ja tähed kuulavad teie sõna?"
"Aga muidugi," ütles kuningas. "Nad kuulavad otsekohe minu sõna. Korralagedust ma ei kannata."
Väike prints pani nii suurt võimu väga imeks. Kui see oleks olnud tema päralt, siis oleks ta võinud vaadata mitte ainult neljakümmend kolme päikeseloojangut ühe päeva jooksul, vaid seitsetkümmet kahte, või siis sada, või isegi kahtsada päikeseloojangut päevas, ilma, et tal oleks tarvitsenud oma tooligi nihutada! Ja kuna ta tundis ennast natuke kurvana, mõeldes oma väikesele mahajäetud planeedile, siis võttis ta julgust ja palus kuningat osutada talle heldust:
"Tahaksin näha üht päikeseloojangut!... Tehke mulle seda rõõmu... Käskige päikesel looja minna..."
"Kui ma käsiksin ühel kindralil liblika kombel õielt õiele lennata, tragöödiat kirjutada või siis merelinnuks moonduda, ja kui see kindral minu käsku ei täida, kes on siis süüdi, tema või mina?"
"Teie," lausus väike prints kindlalt.
"Täpselt. Igaühe käest tuleb nõuda seda, mida ta anda võib," jätkas kuningas. "Võim põhineb mõistusel. Kui sa käsid oma rahval minna ja ennast merre heita, siis teeb ta revolutsiooni. Mul on õigus nõuda sõnakuulmist, sest minu käsud on mõistlikud."
"Aga minu päikeseloojang?" tuletas väike prints kuningale meelde, sest ta kunagi ei unustanud küsimust, mille ta kord oli esitanud.
"Saad oma päikeseloojangu. Nõuan seda. Aga oma riigitarkuses ootan ma, kuni tingimused selleks soodsad on."
"Millal see on?" päris väike prints.
"Kuningas tegi: "Hm! Hm!" ja sirvis kõigepealt suurt kalendrit. "Hm! Hm! See on umbes... umbes... see on täna õhtul kell seitse nelikümmend! Ja siis sa näed, kui hästi minu käsku täidetakse."
Väike prints haigutas. Tal oli kahju nurjaläinud päikeseloojangust. Pealegi tundis ta juba natuke igavust.
"Mul pole siin enam midagi teha," ütles ta kuningale. "Lähen jälle minema."
"Ära mine," ütles kuningas, kes oli nii uhke, et tal oli nüüd alam. "Ära mine, ma teen su ministriks!"
"Mis ministriks?"
"Ko... kohtuministriks."
"Aga siin pole ju kellegi üle kohut mõista."
"Kes teab," lausus seepeale kuningas. "ma pole veel oma kuningriiki läbi käinud. Olen väga vana, mul pole siin tõlla jaoks ruumi, jala käimine aga väsitab mind."
"Oh, ma olen juba kõike näinud," sõnas väike prints ja kummardus, et heita veelkord pilk planeedi teisele küljele. "Ka seal pool ei ole ainsatki hinge."
"Noh, siis mõistad iseenda üle kohut," sõnas kuningas. "See on kõige raskem. Iseenda üle on hoopis raskem kohut mõista kui kellegi teise üle. Kui sa suudad iseenda üle õigesti otsustada, siis oled tõeline tark."
"Iseenda üle," ütles väike prints, "võin ma igal pool kohut mõista. Mul pole vaja siin elada."
"Hm! Hm!" tegi kuningas. "minu arust pidi siin planeedil kusagil üks vana rott olema. Öösiti kuulen ma krõbinat. Sa võiksid selle vana roti üle kohut mõista. Sa mõistaksid teda aegajalt surma. Nii oleneks tema elu sinu õigusemõistmisest. Aga iga kord annaksid sa talle kokkuhoiu mõttes armu. Siin pole ju rohkem kui ainult üks rott."
"Mina ei armasta surma mõista," sõnas väike prints. "Nüüd aga lähen vist küll minema."
"Ei," ütles kuningas.
Kuid väike prints oli juba lõpetanud oma ettevalmistused ega tahtnud vana kuningat sugugi kurvastada.
"Kui Teie Majesteet tahab, et tema käsku täpselt täidetaks," ütles ta, "siis võiks ta mulle mõistliku käsu anda. Ta võiks näiteks käskida mul ühe minuti jooksul lahkuda. Mulle näib, et tingimused on soodsad..."
Et kuningas selle peale midagi ei vastanud, kõhkles väike prints korraks, kuid asus siis ohates teele.
"Teen sinust oma suursaadiku," hüüdis kuningas talle ruttu järele.
Tal oli väga võimukas ilme.
"Suured inimesed on väga imelikud," sõnas väike prints endamisi, kui ta teekonda jätkas.

Järgmisel planeedil elas uhkeldaja.
"Ahaa! Näe, sealt tuleb imetleja mulle külla!" hüüdis uhkeldaja juba kaugelt, kui nägi väikest printsi tulemas.
Uhkeldajale on ju kõik teised inimesed ainult imetlejad.

"Tere," ütles väike prints. "Teil on naljakas kübar."
"See on tervitamise jaoks," kostis uhkeldaja. "See on selleks, et kiiduavalduste peale kergitada. Kahjuks ei möödu siit kedagi."
"Kas tõesti!" imestas väike prints, kes ei saanud temast aru.
"Löö oma käsi vastamisi," andis uhkeldaja talle nõu.
Väike prints lõi käsi vastamisi. Uhkeldaja kummardas tagasihoidlikult ja kergitas kübarat.
"See on hoopis lõbusam kui külaskäik kuninga juurde," mõtles väike prints endamisi ja hakkas uuesti käsi plaksutama. Uhkeldaja hakkas uuesti kummardama ja kübarat kergitama.
Pärast viieminutilist tegevust väsis väike prints mängu üksluisusest.
"Aga et kübar kukuks," küsis ta, "mis selleks peab tegema?"
Uhkeldaja aga ei kuulnudki teda. Uhkeldajad ei kuule kunagi midagi muud kui ainult kiitust.
"Kas sa mind tõesti väga imetled?" küsis ta väikeselt printsilt.
"Mis tähendab imetlema?"
"Mind imetleda tähendab tunnustada, et mina olen planeedi kõige ilusam, parimini riietatud, kõige rikkam ja kõige targem mees."
"Aga sa oled ju üksipäini oma planeedil!"
"Tee mulle seda rõõmu ja imetle mind sellegipoolest!"
"Imetlen sind," sõnas väike prints pisut õlgu kehitades. "Aga miks see sind küll nii väga huvitab?"
Ja väike prints läks minema.
"Suured inimesed on ikka tõesti imelikud," ütles ta endamisi lihtsal moel, kui ta oma teekonda jätkas.

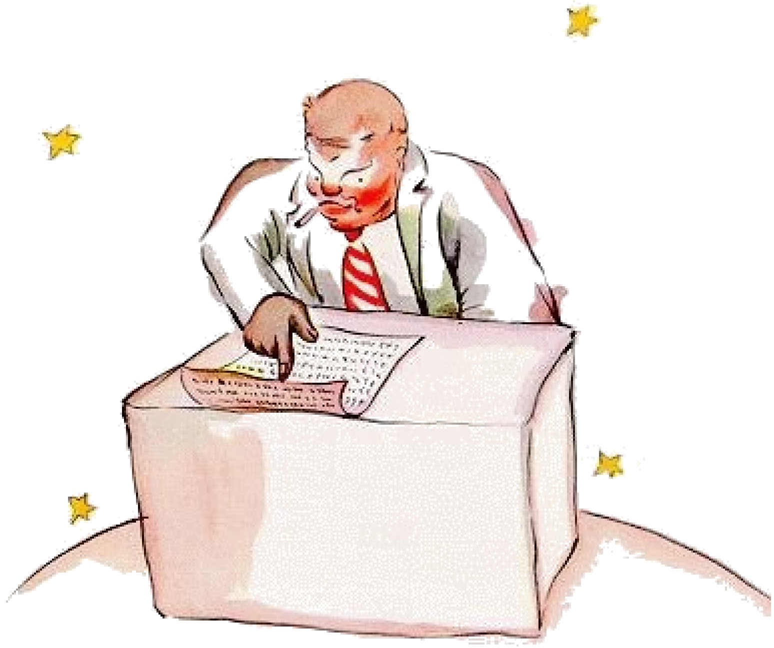
Järgmisel planeedil elas joodik. See külaskäik oli väga lühike, kuid tõukas väikese printsi sügavasse kurvameelsusesse.
"Mis sina siin teed?" küsis ta joodikult, kelle ta leidis suure hulga igasuguse tühjade ja täis pudelite ees sõnatult istumas.

"Joon," vastas joodik süngel ilmel.
"Mispärast sa jood?" küsis väike prints.
"Et unustada," vastas joodik.
"Mida unustada?" päris väike prints, kellel temast juba kahju hakkas.
"Et oma häbi unustada," tunnistas joodik ja laskis pea norgu.
"Missugust häbi?" uuris väike prints, kes tahtis teda aidata.
"Häbi, et joon!" kostis joodik ning sulgus lõplikult vaikimisse.
Ja väike prints läks nõutult minema.
"Suured inimesed on ikka tõepoolest väga imelikud," ütles ta endamisi, kui ta oma teekonda jätkas.

Neljas planeet oli ärimehe oma. See mees oli nii väga ametis, et ei tõstnud väikese printsi saabumise puhul peadki.

"Tere," ütles väike prints. "Teie sigaret on kustunud."
"Kolm ja kaks on viis. Viis ja seitse - kaksteist. Kaksteist ja kolm - viisteist. Tere. Viisteist ja seitse on kakskümmend kaks. Kakskümmend kaks ja kuus - kakskümmend kaheksa. Pole aega uuesti süüdata. Kakskümmend kuus ja viis on kolmkümmend üks. Uhh! Nii et kokku teeb see viissada üks miljonit kuussada kakskümmend kaks tuhat seitsesada kolmkümmend üks."
"Viissada miljonit mis asja?"
"Ah? Sa oled ikka veel seal? Viissada üks miljonit... ma ei tea enam isegi... mul on nii palju tööd! Mina olen tõsine inimene, mina juba igasuguse tühja-tähjaga aega ei viida! Kaks ja viis on seitse..."
"Viissada üks miljonit mis asja?" kordas väike prints, kes veel kunagi oma elus polnud loobunud küsimusest, mille ta kord oli esitanud.
Ärimees tõstis pea.
"Selle viiekümne nelja aasta jooksul, mis ma siin planeedil elan, on mind ainult kolmel korral segatud. Esimene kord oli see kahekümne kahe aasta eest üks põrnikas, kes oli siia sattunud jumal teab kust. Ta tegi hirmsat lärmi ja ma tegin liitmises neli viga. Teine kord, see oli üksteistkümmend aastat tagasi, tabas mind jooksvahoog. Tunnen puudust kehalistest liigutustest. Mul pole aega ringi lonkida. Mina olen tõsine inimene. Kolmas kord... see oled sina praegu! Nii et ma ütlesin viissada üks miljonit..."
"Mis asja?"
Ärimees sai aru, et pole mingit lootust rahu saada.
"Miljoneid pisikesi asju, mida võib teinekord taevas näha," vastas ta.
"Kärbseid?"
"Oh ei! Pisikesi asju, mis säravad."
"Mesilasi?"
"Oh ei. Pisikesed kuldsed asjakesed, mis panevad logardid unistama. Mina aga olen tõsine inimene! Mul pole aega unistada."
"Ah soo! Tähed?"
"Just nii. Tähed."
"Ja mis sa teed viiesaja miljoni tähega?"
"Viissada üks miljonit kuussada kakskümmend kaks tuhat seitsesada kolmkümmend üks. Mina olen tõsine inimene ja täpne."

"Ja mis sa nende tähtedega teed?"
"Mis ma nendega teen?"
"Jah."
"Mitte midagi. Nad on minu omad."
"Tähed on sinu omad?"
"Jah. "
"Aga ma nägin juba kuningat, kes..."
"Kuningad ei oma midagi. Nad valitsevad. See on hoopis midagi muud."
"Ja mis kasu on sul tähtede omamisest?"
"Kasu on selles, et olen rikas."
"Ja mis kasu on rikas olemisest?"
"Võin osta uusi tähti, kui keegi neid veel leiab."
"See mees arutleb umbes niisamuti kui see joodikki," lausus väike prints endamisi.
Sellegipoolest esitas ta veel küsimusi.
"Kuidas saab tähti omada?"
"Aga kelle omad nad siis on?" küsis ärimees torisedes vastu.
"Ma ei tea. Mitte kellegi omad."
"Siis on nad minu omad, sest mina mõtlesin nende peale esimesena."
"Kas sellest aitab?"
"Aga kindlasti. Kui leiad teemandi, mis pole mitte kellegi oma, siis on see sinu. Kui leiad saare, mis pole mitte kellegi oma, siis on see sinu. Kui sul esimesena tuleb mingi mõte, võtad selle peale patendi ja see on sinu oma. Tähed aga kuuluvad mulle, sest enne mind pole keegi nende omamisele mõelnud."
"See on tõsi," ütles väike prints. "Aga mis sa nendega teed?"
"Majandan ikka. Loen neid ikka ja jälle üle," vastas ärimees. See on raske töö. Aga ma olen ju tõsine inimene!"
Ent väike prints ei jäänud veel rahule.
"Kui minul näiteks on sall, siis võin selle ümber kaela panna ja endaga kaasa võtta. Kui mul on lill, siis võin ta noppida ja endaga kaasa võtta. Aga sina ei saa ju tähti noppida!"
"Ei, aga ma saan neid panka panna."
"Mis see tähendab?"
"See tähendab, et kirjutan paberitükile oma tähtede arvu ja panen siis paberitüki sahtlisse luku taha."
"Ja see on kõik?"
"Sellest piisab."
"Naljakas," mõtles väike prints. "See on luuleline. Kuid see pole just eriti tõsine."
Väikesel printsil olid tõsiste asjade kohta sootuks teised vaated kui suurtel inimestel.
"Minul on lill," ütles ta, "mida ma iga päev kastan. Mul on kolm tulemäge, mida ma iga nädal puhastan, sest ma puhastan ju ka kustunud vulkaani. Ei või iial teada. See on kasulik minu tulemägedele, see on kasulik minu lillele, mis mõlemad kuuluvad mulle. Sinust aga pole tähtedele mingit kasu..."
Ärimees avas oma suu, kuid ei osanud midagi vastata, ja väike prints läks minema.
"Suured inimesed on ikka õige veidrad küll," sõnas ta endamisi lihtsal moel, kui ta oma teekonda jätkas.

Viies planeet oli väga imelik. See oli kõigist väiksem. Seal jätkus parajasti ruumi laternale ja laternasüütajale. Väike prints ei suutnud kuidagi mõista, mis kasu on kusagil taevas laternast ja laternasüütajast, pealegi planeedil, kus pole ei maju ega elanikke. Siis aga mõtles ta endamisi:
"Võib-olla on see mees siin mõttetu, kuid ta on siiski vähem mõttetu kui kuningas, uhkeldaja, joodik ja ärimees. Tema tööl on vähemalt mingi mõte. Kui ta paneb põlema oma laterna, siis otsekui sünniks tema läbi uus täht, või ka uus lill. Kui ta kustutab oma laterna, siis paneb ta selle tähe või lille magama. See on väga ilus amet. See on tõesti kasulik, sest see on ilus."
Kui ta planeedile jõudis, tervitas ta laternasüütajat aupaklikult:
"Tere hommikust. Miks sa oma laterna kustutasid?"
"Kord on niisugune," kostis laternasüütaja. "Tere hommikust."
"Mis asi see kord on?"
"Kord on see, et pean kustutama oma laterna. Tere õhtust!"
Ja ta pani oma laterna jälle põlema.
"Aga miks sa oma laterna uuesti põlema panid?"
"Kord on niisugune," kostis laternasüütaja.
"Ma ei saa aru," ütles väike prints.
"Siin pole midagi aru saada," sõnas laternasüütaja. "Kord on kord. Tere hommikust."
Ja ta kustutas laterna.
Siis ta pühkis punaseruudulise taskurätikuga oma otsaesist.
"See on üks hirmus amet. Kunagi oli see mõistlik. Ma kustutasin hommikul laterna ja panin õhtul jälle põlema. Päeval oli mul aega puhata, öösel jälle magada..."
"Kas siis sellest ajast peale on kord muutunud?"
"Kord ei ole muutunud," vastas laternasüütaja.
"See'p see häda ongi! Planeet pöörleb iga aastaga ikka kiiremini, kord aga ei ole muutunud!"
"Ja mis siis?" küsis väike prints.
"Nüüd ta teeb juba ühe pöörde minutis ja mul pole enam sekundikski puhkust. Igas minutis süütan ja kustutan ma laterna!"
"Küll on naljakas! Sinu juures kestavad päevad ainult ühe minuti!"
"See pole sugugi naljakas," vastas laternasüütaja. "Oleme juba terve kuu aega juttu ajanud."
"Kuu aega?"
"Jah. Kolmkümmend minutit - kolmkümmend päeva! Head õhtut."
Ja ta süütas oma laterna.
Väike prints vaatas teda ja hakkas armastama laternasüütajat, kes nõnda kohusetruult korrale allus. Ta meenutas päikeseloojanguid, mida ta vanasti oli oma tooli nihutades otsinud. Ta tahtis oma sõpra aidata.
"Kuule... ma tean, kuidas sa saaksid alati puhata, kui aga tahad..."
"Muud ma ei tahagi," lausus laternasüütaja. Võidakse ju olla ühtaegu kohusetruu ja laiskvorst.
Väike prints jätkas:
"Sinu planeet on nii väike, et kolme sammuga võid ümberringi ära käia. Sul tarvitseb ainult nõnda tasa jalutada, et oled kogu aeg päikese käes. Kui tahad puhata, siis jalutad... ja päev kestab nii kaua kui ise tahad."
"Sellest pole mulle suuremat abi midagi," ütles laternasüütaja. "Kõige rohkem elus armastan ma magada."
"Siis pole küll mingit lootust," ütles väike prints.
"Ei ole lootust," ütles laternasüütaja. "Tere hommikust."
Ja ta kustutas oma laterna.
"Seda meest seal," lausus endamisi väike prints oma teekonda jätkates, "põlgaksid kõik, nii kuningas, uhkeldaja, joodik kui ka ärimees. Ja ometi on ta neist ainus, kes ei tundu mulle naeruväärsena. See on võib-olla seepärast, et ta tegeleb millegi muuga kui ainult iseendaga."
Ta ohkas kahetsusega ja lausus siis:
"See oli ainus, kellega oleksin võinud sõbraks saada. Kuid tema planeet oli tõepoolest liiga väike. Seal ei olnud ruumi kahele..."
Sest väike prints ei julgenud tunnistada, et ta seda õnnelikku planeeti peamiselt tuhande neljasaja neljakümne päikeseloojangu pärast päevas taga kahetses!

Kuues planeet oli kümme korda suurem. Seal elas keegi vanahärra, kes pakse raamatuid kirjutas.

"Ennäe, sealt tuleb ju maadeuurija!" hüüdis vanahärra, kui ta väikest printsi märkas.
Väike prints istus laua peale ja tõmbas natuke hinge. Ta oli ju nii palju reisinud!
"Kust sa tuled?" küsis vanahärra.
"Mis paks raamat see on?" küsis väike prints vastu. "Mis teie siin teete?"
"Mina olen geograaf," vastas vanahärra.
"Mis see geograaf on?"
"See on teadusemees, kes teab, kus asuvad mered, jõed, linnad, mäed ja kõrbed."
"See on väga huvitav," ütles väike prints. "Lõpuks ometi üks tõeline amet!" Ja ta laskis pilgul käia üle geograafi planeedi. Veel kunagi polnud ta näinud nii majesteetlikku planeeti.
"See teie planeet on tõesti ilus. Kas siin on ka ookeane?"
"Kust mina võin seda teada," kostis maateadlane.
"Ah nii! (Väike prints oli pettunud.) Aga mägesid?"
"Kust võin mina seda teada," kostis maateadlane.
"Aga linnu, jõgesid ja kõrbeid?"
"Ka seda ei või ma teada," kostis maateadlane.
"Aga te olete ju geograaf!"
"Täpselt nii," ütles maateadlane, "kuid ma pole mitte maadeuurija. Maadeuurijad puuduvad mul täielikult. Mitte geograafide asi pole linnade, jõgede, mägede, merede, ookeanide ja kõrbete üle arvet pidada. Geograaf on selleks liiga tähtis mees, et ringi luusida. Ta ei lahku oma kabinetist. Kuid ta võtab seal maadeuurijaid vastu. Ta küsitleb neid ja kirjutab üles nende jutustusi. Kui mõne maadeuurija jutustused tunduvad talle huvitavatena, siis muretseb geograaf tema moraalse palge kohta andmeid."
"Milleks seda tarvis on?"
"Sest maadeuurija, kes valetab, võiks põhjustada geograafiaraamatuis katastroofe. Aga niisamuti ka maadeuurija, kes liiga palju joob."
"Kuidas nii?"
"Sest joodikud näevad kahekordselt. Siis geograaf märgiks sinna kohta kaks mäge, kus on ainult üks."
"Ma tunnen üht meest," lausus väike prints, "kellest saaks väga halb maadeuurija."
"Väga võimalik. Nii et kui maadeuurija moraalne pale tundub laitmatu olevat, siis muretsetakse andmeid tema avastuse kohta."
"Minnakse vaatama?"
"Ei. See on liiga keeruline. Kuid maadeuurijalt nõutakse, et ta esitaks tõendeid. Kui näiteks on tegemist mõne suure mäe avastamisega, siis nõutakse, et ta tooks sealt suuri kive kaasa."
Äkitselt maateadlane erutus.
"Aga sina! Sa tuled ju kaugelt! Sa oled maadeuurija! Sa kirjeldad mulle oma planeeti!"

Ja maateadlane, olles avanud oma registriraamatu, hakkas pliiatsit teritama. Esialgu märgitakse maadeuurijate jutustused pliiatsiga üles. Selleks et tindiga kirjutada, oodatakse, kuni ta on toonud tõendeid.
"Noh?" päris maateadlane.
"Oh, minu juures ei ole väga huvitav," ütles väike prints, "kõik on üsnagi väike. Mul on kolm tulemäge. Kaks neist tegutsevad, üks on kustunud. Aga ega iialgi või teada."
"Ei või iial teada," ütles maateadlane.
"Mul on ka üks lill."
"Lilli me ei märgi," sõnas maateadlane.
"Miks siis? See on ju kõige ilusam!"
"Sellepärast, et lilled on üürikesed."
"Mis see "üürike" tähendab?"
"Geograafiaraamatud," ütles nüüd maateadlane, "on kõikidest raamatutest kõige väärtuslikumad. Nad ei vanane kunagi. Seda juhtub väga harva, kui mõni mägi oma kohta muudab. Juhtub väga harva, et mõni ookean veest tühjaks jookseb. Meie kirjutame igavestest asjadest."
"Aga kustunud tulemäed võivad purskama hakata," katkestas teda väike prints . "Mis see "üürike" tähendab?"
"Olgu need vulkaanid kustunud või tegevuses, see teeb üks välja," lausus maateadlane. "Meile pole muu tähtis, kui ainult mägi. See juba ei muutu."
"Aga mis see "üürike" tähendab," kordas väike prints, kes eluski veel polnud loobunud küsimusest, mille ta kord oli esitanud. "See tähendab niisugust asja, mis peab varsti kaduma."
"Nii et minu lill peab varsti kaduma?"
"Kindlasti."
"Või minu lill on siis üürike," mõtles väike prints, "ja tal pole muud kui neli okast, et ennast maailma vastu kaitsta! Mina aga jätsin ta üksinda koju!"
See oli esimene kahetsushoog. Aga ta kogus jälle julgust:
"Mida te soovitate mul külastada?"
"Planeet Maad," kostis maateadlane. "See on hästi kuulus..."
Ja väike prints läks oma lillele mõeldes minema.

Niisiis oli seitsmes planeet Maa.
Maa ei ole ükskõik milline tähtsusetu planeet! Seal on sada üksteist kuningat (iseendastki mõista mitte unustades neegrikuningaid), seitse tuhat geograafi, üheksasada tuhat ärimeest, seitse ja pool miljonit joodikut, kolmsada üksteist miljonit uhkeldajat, seega kokku umbes kaks miljardit suurt inimest.
Et anda teile ettekujutust Maa suurusest, ütlen teile, et enne elektri leiutamist tuli seal pidada terve armee laternasüütajaid, keda oli kuue kontinendi peale kokku nelisada kuuskümmend kaks tuhat viissada üksteist.
Teatavast kaugusest vaadatuna jättis see toreda mulje. Selle armee liikumine oli korraldatud niisama hästi nagu mõnes balletis. Kõigepealt oli Uus-Meremaa ja Austraalia laternasüütajate kord tööle asuda. Kui nad olid oma lambid põlema pannud, siis läksid nad ära magama. Siis tulid omakorda mängu Hiina ja Siberi laternasüütajad. Ka nemad kadusid jälle kulisside taha. Seejärel jõudis kord Venemaa ja India laternasüütajate kätte. Edasi tulid Aafrika ja Euroopa omad. Nende järele Lõuna-Ameerika ja lõpuks Põhja-Ameerika laternasüütajad. Iialgi ei ajanud nad oma lavaletuleku järjekorda segi. See oli suurejooneline vaatepilt.
Üksnes põhjanaba ainsa laterna süütaja ja tema ametivend lõunanabal elasid logelemises ja ükskõiksuses - töötasid nad ju ainult kaks korda aastas.

Kui tahetakse olla teravmeelne, siis juhtub, et natukene valetatakse. Ma polnud just päriselt aus, kui kõnelesin teile laternasüütajatest. Võin anda vale ettekujutuse meie planeedist neile, kes seda ei tunne. Inimesed võtavad Maa peal väga vähe ruumi. Kui kaks miljardit inimest, kes maakeral elavad, seisaksid tihedalt üksteise kõrval nagu miitingul, siis mahuksid nad hõlpsasti väljakule, mis on kakskümmend miili pikk ja kakskümmend miili lai. Pisimalegi Vaikse ookeani saarekesele võiks terve inimkonna kokku kuhjata.

Suured inimesed teid muidugi ei usu. Enda arvates võtavad nad väga palju ruumi. Nad peavad end tähtsaks nagu ahvileivapuudki. Laske neil aga arvutada. Nad jumaldavad numbreid - see meeldib neile. Ise aga ärge raisake oma aega selle nuhtluse peale. See on asjatu. Usaldage mind.

Kui väike prints lõpuks Maa peale jõudis, oli ta väga üllatanud, et ta mitte kedagi ei näinud. Tal hakkas juba hirm, et on planeediga eksinud, kui mingi hõbedakarva võru end liiva sees liigutas.

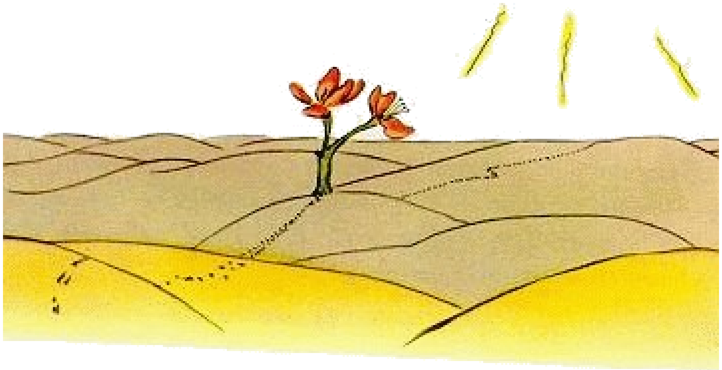

"Tere õhtust," ütles väike prints hea õnne peale.
"Tere õhtust," vastas madu.
"Missugusele planeedile olen ma kukkunud?" küsis väike prints.
"Maa peale, Aafrikasse," kostis madu.
"Ah! Kas siis Maa peal polegi kedagi?"
"Siin on kõrb. Kõrbetes ei ole kedagi! Maakera on suur," kostis madu.
Väike prints istus kivile ja tõstis silmad taeva poole.
"Tahaksin teada," sõnas ta endamisi, "kas tähed on selleks valgustatud, et igaüks võiks leida enda oma. Vaata minu planeeti. Ta on just meie kohal... Aga kui kaugel ta on!"
"Ta on ilus," ütles madu. Mida tulid sa siia tegema?"
"Mul oli pahandusi ühe lillega," vastas väike prints.

"Ahah!" sõnas madu.
Ja mõlemad vaikisid.
"Kus on inimesed?" jätkas lõpuks väike prints pärimist. "Kõrbes ollakse nagu väga üksi..."
"Üksi ollakse ka inimeste juures," ütles madu.
Väike prints silmitses teda tükk aega.
"Sa oled imelik loom," lausus ta lõpuks, "peenike nagu sõrm..."
"Aga ma olen võimsam kui mõne kuninga sõrm," lausus madu.
Väike prints naeratas: "Sa ei ole just eriti võimas... sul pole isegi jalgu all... sa ei saa isegi rännata..."
"Võin viia sind kaugemale kui ükski laev," lausus madu. Ta keeras end kuldse võruna väikese printsi pahkluu ümber.
"Selle, keda ma puudutan, annan ma tagasi mullale, kust ta on võetudki," sõnas ta siis. "Aga sina oled puhas ja tuled tähe pealt..."
Väike prints ei vastanud midagi.
"Mul on sinust kahju, oled nii väeti selle graniidist Maa peal. Võin sind ühel päeval aidata, kui tunned suurt igatsust oma planeedi järele. Ma võin..."
"Oh, sain väga hästi aru!" ütles väike prints. "Kuid miks kõneled sa alati mõistu?"
"Lahendan kõik mõistatused," vastas madu.
Ja nad vaikisid mõlemad.

Väike prints läks läbi kõrbe ega kohanud seal kedagi peale ühe lille. See oli kolme kroonlehega lill, mittemidagiütlev lilleke...

"Tere," ütles prints.
"Tere," ütles lill.
"Kus on inimesed?" küsis väike prints viisakalt.
Lill, kes kord oli näinud karavani möödumas, vastas: "Inimesed? Minu arvates peaks neid olema kuus või seitse tükki. Kunagi palju aastaid tagasi nägin neid. Aga seda ei või iialgi teada, kus nad parajasti on. Tuul ajab neid kord siia, kord sinna. Neil pole juuri, see teeb nende elu väga raskeks."
"Hüvasti," ütles väike prints.
"Hüvasti," ütles lill.

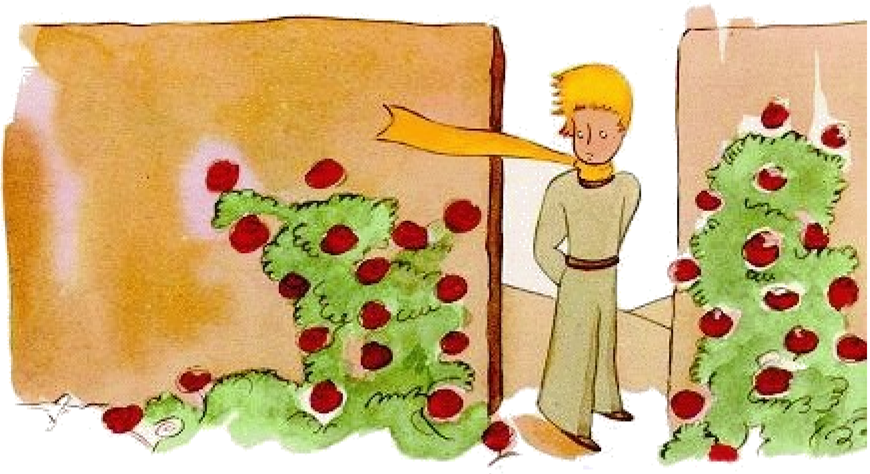
Väike prints ronis kõrge mäe otsa. Ainsad mäed, mida ta tundis, olid tema kolm vulkaani ja need ulatusid talle põlvini. Kustunud vulkaani kasutas ta istepingina. "Niisuguse kõrge mäe otsast, nagu see siin, näen ma korraga tervet planeeti ja kõiki inimesi..." mõtles ta. Kuid ta ei näinud muud kui ainult hästi teritatud kaljuteravikke.

"Tere," ütles ta igaks juhuks.
"Tere... Tere... Tere..." vastas kaja.
"Kes te olete?" küsis väike prints.
"Kes te olete... Kes te olete... Kes te olete..." vastas kaja.
"Olge minu sõbrad, olen nii üksi," ütles ta.
"Olen üksi... Olen üksi... Olen üksi..." vastas kaja.
"Missugune imelik planeet!" mõtles ta siis.
"Ta on üleni kuiv, üleni teravate mäetippude ja soolaga kaetud. Ning inimestel puudub kujutlusvõime. Nad kordavad seda, mis neile öeldakse... Mul oli kodus lill - alati kõneles ta esimesena..."

Siis aga juhtus, et pärast pikka käimist läbi liiva, mööda kaljusid ja lund avastas väike prints ühe tee. Ja kõik teed viivad inimeste juurde.
"Tere," ütles ta. See oli roosiaed.

"Tere," ütlesid roosid.
Väike prints silmitses neid. Kõik nad sarnanesid tema lillega.
"Kes te olete?" küsis ta hämmastunult.
"Oleme roosid," vastasid roosid.
"Ah!" hüüatas väike prints. Ta tundis end väga õnnetuna. Tema lill oli jutustanud, et on ainuke omataoline maailmas. Siin aga oli neid ühesainsas aias viis tuhat, ja kõik ühesugused!
"Küll ta kurvastaks, kui ta seda näeks..." mõtles väike prints. "Tal hakkaks hirmus köha, ja ta teeks, nagu sureks ta, et ainult naeruväärsusest pääseda. Ja mina oleksin sunnitud teesklema, nagu hoolitseksin ma tema eest, sest muidu sureks ta tõepoolest, selleks, et ka mind alandada...."
Ja siis mõtles ta veel: "Arvasin, et olen rikas, sest mul on ainulaadne lill, kuid mul on ainult tavaline roos. See ja minu kolm tulemäge, mis mulle ainult põlvini ulatuvad ja millest üks on võib-olla igaveseks kustunud, kõik see ei tee minust veel kuigi suurt printsi..." Ja ta heitis rohule ning nuttis.

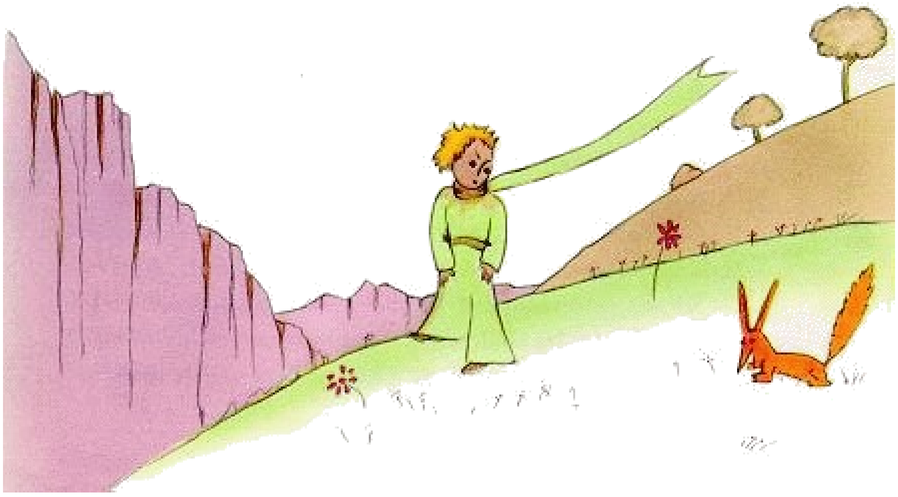

Ja siis ilmuski rebane.
"Tere," ütles rebane.
"Tere," ütles väike prints viisakalt ja pöördus ümber, kuid ei näinud mitte kui midagi.
"Ma olen siin," ütles hääl, "õunapuu all..."
"Kes sa oled?" küsis väike prints. "Sa oled väga ilus..."
"Mina olen rebane," vastas rebane.
"Tule minuga mängima," tegi väike prints ettepaneku, "Ma olen nii väga õnnetu..."
"Ma ei saa sinuga mängida," vastas rebane. "Ma ei ole taltsutatud."
"Ah, palun vabandust," lausus väike prints. Kuid pärast hetkelist mõtlemist ta lisas:
"Mis see "taltsutama" tähendab?"
"Sa polegi siitkandist," sõnas rebane. "Mis sa siit otsid?"
"Otsin inimesi," vastas väike prints. "Mis see "taltsutama" tähendab?"
"Inimestel on püssid," ütles rebane, "ja nad peavad jahti. See on väga tülikas! Nad kasvatavad ka kanu. See on ainus, mille poolest nad huvitavad on. Kas sa otsid kanu?"
"Ei," vastas väike prints. "Otsin sõpru. Mis see "taltsutama" tähendab?"
"See asi on liiga unustuse hõlma vajunud," kostis rebane. "See tähendab "suhteid looma"".
"Suhteid looma?"
"Muidugi," ütles rebane. "Praegu pole sa mulle muud kui üks pisike poiss, täpselt samasugune kui sada tuhat teist pisikest poissi, ja mul pole sind tarvis. Ning ka sinul pole mind tarvis. Mina olen sulle rebane nagu sada tuhat teist rebast. Aga kui sa mu taltsutad, siis on meil teineteist tarvis. Sina oled minu jaoks ainuke maailmas. Mina olen sinu jaoks ainuke maailmas..."
"Nüüd ma hakkan aru saama," ütles väike prints. "On üks lill.... ta on mu vist taltsutanud..."
"Võimalik," ütles rebane. "Maa peal võib igasuguseid asju näha..."
"Oh, see polegi maa peal!" ütles väike prints.
Rebane paistis olevat väga põnevil.
"Kas see on teisel planeedil?"
"Jah."
"Kas sellel planeedil ka jahimehi on?"

"Ei ole."
"Vaat see on alles huvitav! Aga kanu?"
"Ei ole."
"Miski ei ole täiuslik," ohkas rebane. Siis aga tuli ta oma mõtte juurde tagasi:
"Minu elu on üksluine. Ma pean jahti kanade peale, inimesed peavad jahti minu peale. Kõik kanad on ühesugused, kõik inimesed on ühesugused. Oleks nagu igavavõitu. Aga kui sa mu taltsutaksid, siis täituks mu elu otsekui päikesepaistega. Õpin tundma sammude kaja, mis kõigist teistest erineb. Teised sunnivad mind maa alla

ronima! Sinu jala astumine kutsub mind oma urust välja otsekui muusika. Nüüd aga vaata! Näed seal viljapõldu? Mina leiba ei söö! Viljast pole mulle mingit kasu. Sellest on väga kahju! Sinul aga on kullakarva juuksed. Oleks imetore, kui sa mu taltsutaksid. Kuldne vili meenutaks mulle sind. Ja ma armastaksin tuule sahinat viljas..."
Rebane jäi vait ja vaatles kaua väikest printsi.
"Palun taltsuta mind," ütles ta siis.
"Kangesti tahaksin," vastas väike prints, "ent mul pole kuigi palju aega. Mul on vaja endale sõpru leida ja paljusid asju tundma õppida."
"Tuntakse ainult neid asju, mida taltsutatakse," ütles rebane. "Inimestel pole enam aega midagi tundma õppida. Nad ostavad kõiki asju valmis kujul kaupmeeste käest. Ja kuna ei ole kaupmehi, kes sõpru müüksid, siis polegi inimestel enam sõpru. Kui tahad endale sõpra, siis taltsuta mind!"
"Mis tuleb selleks teha?" küsis väike prints.
"Tuleb olla väga kannatlik," kostis rebane. "Kõigepealt istud minust veidi eemale, vaat nii, rohu peale. Ma vaatan sind silmanurgast ja sina ei ütle mulle mitte midagi. Keel on arusaamatuste allikaks. Kuid iga päev võid sa istuda natukene lähemale..."

Järgmisel päeval tuli väike prints uuesti.
"Oleks parem, kui oleksid tulnud samal ajal," ütles rebane. "Kui tuled näiteks pärastlõunal kell neli, siis hakkan end juba kella kolmest saadik õnnelikuna tundma. Iga minutiga tunnen ma end ikka õnnelikumana. Kella nelja ajal muutun juba rahutuks ja murelikuks - nii ma avastangi, mis õnn väärt on! Aga kui sa tuled ükskõik millal, siis ei tea ma, mis kella ajal oma südant valmistada... On vaja kinni pidada traditsioonidest."
" Mis asi see "traditsioon" on?" küsis väike prints.
"Ka see on liiga unustuse hõlma vajunud," vastas rebane. "Traditsioon on see, mis teeb, et üks päev teisest erineks, et üks tund oleks teistmoodi kui kõik teised. Minu jahimeestel näiteks on oma traditsioon. Neljapäeviti tantsivad nad külatüdrukutega. Nii saabki neljapäevast üks imeline päev! Ma võin jalutada kuni viinamarjaistanduseni. Kui jahimehed tantsiksid ükskõik millal, oleksid kõik päevad üksteise sarnased ja mul polekski pühi."
Nõnda taltsutaski väike prints rebase. Ja kui lahkumise tund kätte jõudis, ütles rebane:
"Ah, küll ma nüüd nutan!"
"See on su oma süü," lausus väike prints. "Ma ei soovinud ju sulle halba, kuid sa ise tahtsid, et ma su taltsutaksin ..."
"Aga muidugi," ütles rebane.
"Kuid sa hakkad ju nutma!" sõnas väike prints.
"Kindlasti," vastas rebane.
"Siis pole sul sellest mingit kasu."
"Kasu on selles," lausus rebane, "et ma armastan nüüd vilja värvi."
Ja ta lisas:
"Mine vaata veel kord neid roose. Siis mõistad, et sinu oma on ainukene maailmas. Pärast tule minuga hüvasti jätma ja ma kingin sulle ühe saladuse."
Väike prints läks uuesti roose vaatama.
"Teie pole üldse minu roosi moodi, te pole veel mitte midagi," ütles ta neile. "Keegi pole teid taltsutanud ja teiegi pole kedagi taltsutanud. Teie olete samasugused, kui oli minu rebane. Ta oli nagu sada tuhat teist rebast. Mina aga tegin temast oma sõbra ja nüüd on ta ainukene maailmas."
Roosidel oli väga paha olla.

"Te olete ilusad, kuid te olete tühjad," ütles ta neile veel. "Muidugi, mõni möödamineja võiks ju arvata, et ka minu roos on teie sarnane. Aga tema üksi on tähtsam kui teie kõik, sest mina teda kastsin, mina panin talle klaaskupli peale, mina andsin talle kaitseks tuulevarju, mina tapsin tal röövikuid (peale kahe või kolme, et oleks ka liblikaid), mina kuulasin tema kaebeid või uhkeldamist või mõnikord ka tema vaikimist, sest et ta on minu roos."
Ja ta läks tagasi rebase juurde.

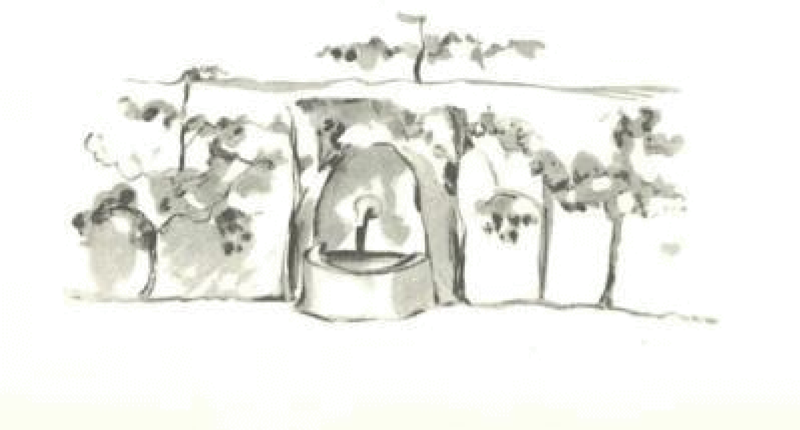
"Hüvasti," ütles ta.
"Hüvasti," ütles rebane. "Siin on minu saladus. See on väga lihtne: ainult südamega näed hästi. Kõige tähtsam on silmale nähtamatu."
"Kõige tähtsam on silmale nähtamatu," kordas väike prints, et meeles pidada.
"Aeg, mis sa oma roosi peale kulutasid, tegi sinu roosi nii tähtsaks."
"Aeg, mis ma oma roosi peale kulutasin... " kordas väike prints, et meeles pidada.
"Inimesed on unustanud selle tõe," ütles rebane. "Sina aga ei tohi seda unustada. Sa vastutad alati kõige selle eest, mis sa taltsutanud oled. Sa vastutad oma roosi eest..."
"Ma vastutan oma roosi eest..." kordas väike prints, et meeles pidada.

"Tere," ütles väike prints.
"Tere," ütles rööpaseadja.
"Mis sa siin teed?" küsis väike prints.
"Ma sorteerin reisijaid," vastas rööpaseadja, "ikka tuhandete kaupa. Juhin ronge, mis neid viivad, kord paremale, kord pahemale."
Ja üks tuledes särav kiirrong pani otsekui kõuemürinal rööpaseadja putka värisema.
"Küll neil on aga kiire," sõnas väike prints. "Mida nad otsivad?"
"Isegi mees veduri peal ei tea seda," kostis rööpaseadja.
Ja mürinal kihutas teine tuledes särav kiirrong vastupidises suunas.
"Juba tulevad tagasi?" imestas väike prints.
"Need pole samad," kostis rööpaseadja. "See oli vahetus."
"Kas nad polnud rahul seal, kus nad olid?"
"Iialgi ei olda rahul seal, kus ollakse," kostis rööpaseadja.
Ja möödus kolmanda tuledes särava kiirrongi kõuemürin.
"Need kihutavad esimestele reisijatele järele?" küsis väike prints .
"Nad ei kihuta mitte millelegi järele," sõnas rööpaseadja. "Nad magavad seal sees, või siis haigutavad. Ainult lapsed suruvad oma nina vastu aknaklaase."
"Ainult lapsed teavad, mis nad otsivad," sõnas väike prints . "Nad kulutavad palju aega ühe kaltsunuku peale ja see muutub väga tähtsaks, aga kui see neilt käest ära võetakse, siis nad nutavad..."
"Neil on õnne," sõnas rööpaseadja.

"Tere," ütles väike prints.
"Tere," ütles kaupmees.
See kaupmees müütas täiuslikke tablette, mis kustutasid janu. Neelad nädalas ühe alla ega taha enam juua.
"Miks sa neid müütad?" küsis väike prints.
"Need annavad suurt kokkuhoidu ajas. Asjatundjad on välja arvestanud. Nii võib säästa viiskümmend kolm minutit nädalas."
"Ja mis selle viiekümne kolme minutiga teha?"
"Tee, mis ise tahad..."
"Kui minul oleks viiskümmend kolm minutit aega, siis ma sammuksin üsna tasakesi allika poole..."

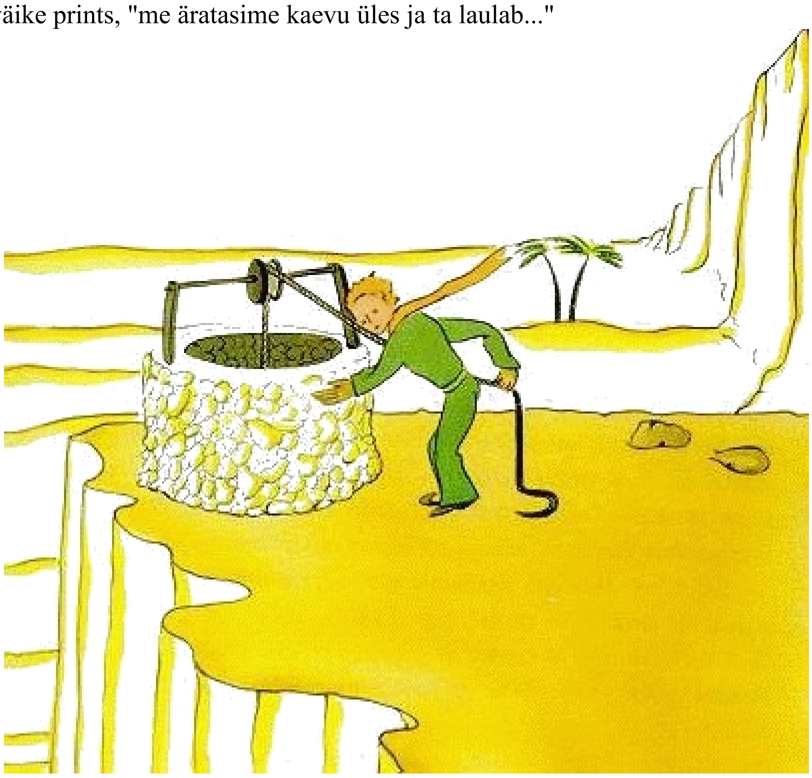

Minu lennuõnnetusest kõrbes oli möödunud juba nädal ja ma kuulasin lugu kaupmehest oma viimast veetilka juues.
"Ah!" ütlesin ma väikesele printsile. "Sinu mälestused on tõesti ilusad, aga ma ei ole veel oma lennukit ära parandanud, mul ei ole enam midagi juua ja minagi oleksin õnnelik, kui saaksin üsna tasakesi allika poole sammuda."
"Minu sõber rebane..." ütles ta mulle.
"Kulla mehikene, rebasega pole siin enam midagi peale hakata!"
"Miks mitte?"
"Sest et sureme janusse..."
Ta ei saanud minu mõttekäigust aru ja lausus: "Hea, kus sul on olnud sõber, isegi siis, kui hakkad surema. Minul on hea meel, et mul oli sõber rebane..."
"Ta ei mõista hädaohu suurust," mõtlesin ma. "Ta ei tea, mis on nälg ja janu. Natukesest päikesest on talle küllalt..."
Kuid ta vaatas mulle otsa ja vastas minu mõttele: "Ka minul on janu... Otsime kaevu..."
Lõin väsinult käega: mõttetu on lõputus kõrbes hea õnne peale kaevu otsida. Hakkasime siiski astuma.
Kui olime kõndinud terveid tunde vaikides, algas öö ja tähed hakkasid särama. Vaatlesin neid nagu unenäos, sest janu tõttu oli mul väike palavik. Väikese printsi sõnad tantsisid minu mälestuses.
"Nii et ka sinul on janu?" küsisin ma.
Tema aga ei vastanud mu küsimusele. Ta ütles lihtsalt:
"Vesi võib ka südamele hea olla..."
Ma ei saanud tema vastusest aru, kuid vaikisin... Teadsin ju, et teda ei maksa küsitleda.
Ta oli väsinud. Ta istus. Ma istusin tema kõrvale. Ja pärast vaikimist hakkas ta jälle kõnelema:
"Tähed on ilusad ühe lille pärast, mida pole näha..."
Vastasin, et muidugi, ja vaatlesin liivaluiteid kuupaiste.
"Kõrb on ilus," lisas ta veel. Ja see on tõsi. Olen alati kõrbet armastanud. Istud liivaluitel. Midagi ei ole näha. Midagi ei ole kuulda. Ja ometi kiirgab midagi vaikuses...
"Kõrbe teeb ilusaks see, et kusagil varjab ta kaevu..." lausus väike prints.
Olin üllatunud, et mõistsin äkki seda liiva salapärast kiirgust. Kui olin väike poiss, siis elasin ühes vanas majas, millest jutustati, et sinna olevat suur varandus peidetud. Keegi muidugi polnud suutnud seda leida ega olnud seda arvatavasti ka mitte otsinud. Kuid see muutis kogu maja nõiduslikuks. Minu maja varjas mingit saladust oma südame põhjas...
"Jah," ütlesin ma väikesele printsile, "olgu tegemist maja, tähtede või kõrbega, see, mis ilusaks nad teeb, on nähtamatu!"
"Mul on hea meel," ütles ta, "et sa oled ühel nõul minu rebasega."
Kui väike prints uinus, siis võtsin ta sülle ja asusin uuesti teele. Olin erutatud. Mulle tundus, nagu kannaksin ma mingit kergesti purunevat aaret. Mulle näis isegi, et Maa peal pole midagi hapramat. Vaatlesin kuuvalgel tema kahvatut otsaesist, tema suletud silmi, tuule käes värelevaid juuksekiharaid, ja laususin endamisi: "See, mida ma näen, ei ole muud kui väline kest. Kõige tähtsam on nähtamatu..."
Ja kuna ta pooleldi avatud huultel mängles kerge naeratus, ütlesin ma jälle endamisi: "See, mis mind nii väga liigutab selles väikeses uinuvas printsis, on tema truudus oma lillele; lille kujutis kiirgab temast niisama nagu valgus lambist, isegi siis, kui ta magab..." Ja ma tundsin, otsekui muutuks ta veelgi hapramaks. Lampe tuleb hoolega hoida - üksainus tuulehoog võib nad kustutada...
Ja nõnda kõndides leidsin ma koidu ajal kaevu.

"Inimesed," ütles väike prints, "poevad kiirrongidesse, kuid nad ei tea enam, mida nad otsivad. Siis nad rabelevad ja tormavad ringi..."
Ja ta lisas: "See ei tasu vaeva..."
Kaev, mille juurde me jõudsime, ei sarnanenud Sahaara kaevudega. Sahaara kaevud on lihtsad liiva sisse uuristatud augud. See aga sarnanes külakaevuga. Kuid seal polnud ühtki küla ja ma uskusin end und nägevat.
"Imelik," ütlesin ma väikesele printsile, "kõik on olemas, vinn, ämber ja nöör..."
Ta naeris, tõmbas nöörist ja laskis kaevuvinnal ringi käia. Vinn kägises, nagu ägab vana tuulelipp, kui tuul on kaua maganud.
"Kuuled," lausus väike prints, "me äratasime kaevu üles ja ta laulab..."

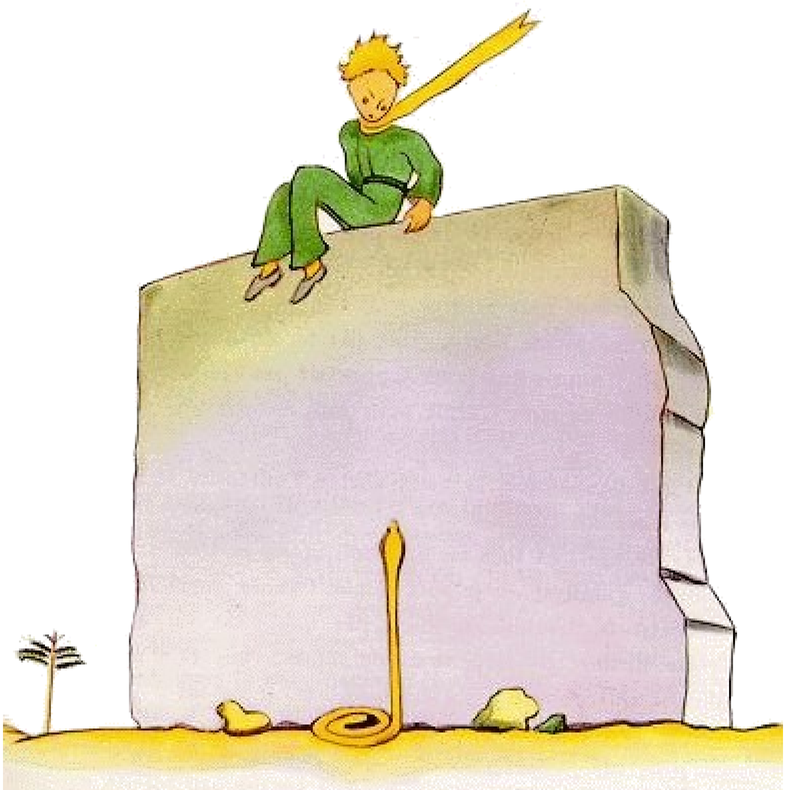

Ma ei tahtnud, et ta endale liiga teeks, ja ütlesin:
"Lase mina tõmban, see on sinu jaoks liiga raske."
Aeglaselt vinnasin ma veepange kaevuservale. Seadsin ta sinna hästi kindlalt seisma. Minu kõrvus kajas ikka veel kaevuvinna laul ja õõtsuvas vees nägin kiikumas päikest.
"Mul on janu selle vee järele," ütles väike prints, "anna mulle juua..."
Ja ma mõistsin, mida ta oli otsinud!
Tõstsin ämbri ta huultele. Ta jõi kinnisilmi. See oli meeldiv nagu pidupäev. See vesi oli sootuks midagi muud kui toiduaine. Ta oli sündinud tähtede all käimisest, kaevuvinna laulust, minu käte pingutusest. Ta oli hea südamele nagu kingitus. Kui olin veel väike poiss, siis panid jõulupuu küünlavalgus, kesköise missa muusika ja vaiksed naeratused niisamuti särama jõulukingi, mille ma sain.
"Inimesed sinu kodus," ütles väike prints, "kasvatavad viis tuhat roosi ühes aias... ja nad ei leia, mida nad otsivad..."
"Nad ei leia seda," kostsin ma.
"Ja ometi võiksid nad leida seda, mida nad otsivad, ühestainsast roosist või tilgast veest..."
"Kindlasti," ütlesin ma.
Ja väike prints lisas:
"Silmad aga on pimedad. Tuleb otsida südamega."
Olin joonud. Hingasin sügavalt. Päikesetõusu ajal on liiv meekarva kollane. Olin õnnelik ka sellest meekarva kollasest. Miks pidin ma veel kannatama...

"Pead oma lubaduse täitma," ütles mulle tasakesi väike prints, kes oli jälle mu kõrvale istunud.
"Mis lubaduse?"
"Tead isegi... selle suukorvi minu lambale... pean vastutama oma lille eest!"
Tõmbasin tasust välja oma joonistuste visandid. Väike prints märkas neid ja ütles mulle naerdes:
"Sinu ahvileivapuud on natuke kapsaste moodi..."
"Oi!"
Ja mina olin nii uhke oma ahvileivapuude üle!
"Sinu rebane... kõrvad on tal... natuke sarvede moodi... ja nad on liiga pikad!"
Ja ta naeris jälle. "
Oled ülekohtune, väikemees. Ma ei osanud ju muud joonistada kui ainult kinnisi ja lahtisi boamadusid."
"Oh, käib küll!" ütles ta. "Lapsed saavad isegi aru."
Nii ma siis joonistasingi suukorvi. Südames pigistas mul midagi, kui ma selle talle andsin:
"Sul on mingid plaanid, millest mul pole aimugi..."
Aga ta ei vastanud mulle. Ütles ainult:
"Tead mis... homme on minu Maa peale langemise aastapäev..."
Ja siis, pärast lühikest vaikust, ta lisas: "Kukkusin üsna siia lähedale..."
Ning ta punastas.
Ja jälle, ilma et ma isegi oleksin teadnud, miks, tundsin kummalist rahutust. Siiski tuli küsimus mulle keelele:
"Nii et see polnudki päris juhuslikult tol hommikul, kui ma sind tundma õppisin, et sa üsna üksipäini siin tuhande miili kaugusel kõigist asustatud paikadest niisama jalutasid! Sa pöördusid tagasi oma langemise koha juurde?"
Väike prints punastas jälle.
Mina aga jätkasin kõheldes:
"Võib-olla aastapäeva puhul?"
Väike prints punastas uuesti. Ta ei vastanud kunagi küsimustele, aga kui punastatakse, kas ei tähenda see siis "jah", eks ole?
"Ah," ütlesin ma talle, "mul on hirm..."
Tema aga vastas mulle: "Sina pead nüüd töötama. Pead minema tagasi oma masina juurde. Ootan sind siin. Tule homme õhtuks tagasi..."
Kuid mind ei rahustanud see põrmugi. Mulle tuli rebane meelde. Alati on oht, kui oled lasknud end taltsutada, et saad natukene nutta.

Kaevu kõrval olid vana kivimüüri varemed. Kui ma teisel päeval oma töö juurest tagasi tulin, märkasin juba kaugelt oma väikest printsi üleval müüril istumas ja jalgu kõlgutamas. Ma kuulsin teda ütlevat:
"Kas sa siis tõesti ei mäleta? See ei ole täpselt selle koha peal!"
See oli kindlasti mingi teine hääl, mis vastas, sest et väike prints lausus: "Jaa! Jaa! See on just seesama päev, kuid siin pole sama koht..."
Ma sammusin müürile aina lähemale. Ikka veel ei näinud ega kuulnud ma mitte kedagi. Ometi vastas väike prints jälle: "...Aga kindlasti. Sa näed kohe, kust algavad mu jäljed liivalt. Püüa mind ainult kinni. Täna öösel olen seal."
Olin kahekümne meetri kaugusel müürist ega näinud ikka midagi.
Pärast vaheaega ütles väike prints jälle: "Kas sul on ka head mürki? Oled sa kindel, et ei lase mul pikalt piinelda?"
Peatusin raske südamega, sest ma ei saanud ikka veel millestki aru.
"Nüüd mine minema," ütles ta siis. "Tahan alla tulla!"

Siis lasksin ma oma pilgul langeda müürijalamile ja tegin järsu hüppe! Seal ta oligi väikese printsi poole ennast püsti ajanud, üks neist kollastest madudest, kes teevad sulle kolmekümne sekundiga lõpu peale. Käega oma taskus kobades, et revolvrit kätte saada, pistsin jooksu, kuid minu sammude kaja peale libises madu vaikselt loogeldes mööda liiva nagu kuivav veenire ja ilma eriti ruttamata roomas kergel metalsel sahinal kivide vahele.
Jõudsin müüri juurde just parajal ajal, et sülle haarata oma printsist väikemeest, kes oli näost valge kui lumi.
"Mis lugu see jälle on! Kas nüüd ajad juba madudega juttu!"
Tegin lahti tema kuldse kaelasalli, mida ta alati kandis. Niisutasin tema meelekohti ja andsin talle juua. Siis aga ei julgenud ma temalt enam midagi küsida. Ta vaatas mulle tõsiselt otsa ja võttis mul kaela ümbert kinni. Tundsin, kuidas ta süda peksis nagu sureval linnul, keda püssikuul on tabanud. Ta ütles mulle:
"Mul on hea meel, et leidsid üles, mis su masinal viga on. Võid jälle tagasi koju sõita..."
"Kust sina seda tead?"
Tulin talle just teatama, et vastu igasuguseid lootusi olin oma tööga siiski hakkama saanud!
Ta ei vastanud minu küsimusele midagi, kuid jätkas:
"Ka mina lähen täna koju..."

Ja siis kurvalt:
"See on hoopis kaugemal... See on hoopis raskem..."
Tundsin selgesti, et toimus midagi erakordset. Surusin ta oma käte vahele nagu väikese lapse, ent mulle paistis, otsekui vajunuks ta püstloodis kuristikku, ilma et ma oleksin suutnud teda kinni hoida...
Tema pilk oli tõsine ja näis kaugusse kaduvat.
"Mul on sinu jaoks lammas. Mul on ka kast lamba jaoks. Ja on ka suurkorv..."
Ja ta naeratas kurvameelselt.
Ootasin kaua. Tundsin, et tal hakkas vähehaaval soojem.
"Kuule väikemees, sa vist kartsid..."
Aga muidugi, ta kartis! Siis ta naeris vaikselt:
"Täna õhtul kardan ma veel rohkem..."
Uuesti tundsin end tarduvat mingist paratamatuse tundest. Ja ma mõistsin, et ei suuda taluda mõtet, et ma kunagi enam ei kuule seda naeru. Minu jaoks oli see nagu allikas kõrbes.
"Väikemees, tahan veel kuulda sind naermas..."
Tema aga ütles mulle: "Täna öösel täitub aasta. Minu täht asub täpselt seal kohal, kuhu ma möödunud aastal kukkusin..."
"Väikemees, eks oli kogu see lugu maost ja kohtumisest ja tähest ainult halb unenägu..."
Tema aga ei vastanud minu küsimusele. Ta sõnas:
"Seda kõige tähtsamat ei ole näha..."
"Kindlasti..." "See on nagu lillegagi. Kui armastad lille, mis asub tähe peal, siis on öösel taevast nii magus vaadata. Kõik tähed õitsevad." "Kindlasti..."
"See on nagu veegagi. See, mis sa mulle juua andsid, oli nagu muusika, ja seda kaevuvinna ja nööri pärast... Kas mäletad... Küll see oli hea."
"Kindlasti.."
"Öösel sa vaatad tähti. Minu kodu on liiga väike, et sulle näidata, kus ta on. Jäägu parem niisama. Minu täht on sinu jaoks üks tähtedest. Siis armastad sa vaadelda kõiki tähti. Pealegi teen ma sulle kingituse..."
Ta naeris jälle.
"Ah, väikemees, väikemees, mulle meeldib kuulata seda naeru!"
"Just see ongi minu kink... see on nagu veegagi..." "Mis sa sellega öelda tahad?"
"Tähed pole kõikidele inimestele mitte ühed ja samad. Neile, kes rändavad, on tähed teejuhiks. Teistele on nad lihtsalt tulukesed. Õpetlastele on tähed keerulised küsimused. Minu ärimehele tähendasid nad kulda. Kuid kõik need tähed vaikivad. Sina saad endale niisugused tähed, mida ei ole mitte kellelgi..."
"Mis sa sellega öelda tahad?"
"Kui sa vaatad öist taevast, siis sellepärast, et mina elan ühel neist tähtedest, seepärast et mina naeran ühel neist, siis on otsekui naeraksid sulle kõik tähed. Sina saad endale tähed, mis oskavad naerda!"
Ja ta naeris jälle.
"Kui sa leiad lohutust (lohutust leitakse alati), siis oled rõõmus, et mind kunagi tundsid. Sa jääd alatiseks minu sõbraks. Sul tuleb tahtmine minuga koos naerda. Ja mõnikord avad sa akna, vaat nii, lihtsalt oma lõbuks... Ja sinu sõbrad on väga hämmastunud, kui näevad sind taevast vaadeldes naermas. Siis sa ütled neile: "Jah, need tähed panevad mind alati naerma!" Nemad aga peavad sind hulluks. Mängin sulle üsna halva vembu..."
Ja ta naeris jälle.
"Tuleb välja, justkui oleksin andnud sulle tähtede asemel terve hulga pisikesi kellukesi, mis oskavad naerda..."
Ja ta naeris veel. Siis muutus ta uuesti tõsiseks:
"Tead... täna öösel... sa ära tule." "Ma ei lahku sinust."
"Paistab, et mul on paha... Paistab, nagu tuleks surm. Nii see kord juba on. Ära tule seda vaatama, see ei tasu vaeva..." "Ma ei lahku sinust."
Tema aga oli murelik.
"Kui ma sulle seda ütlen... siis on see ka mao pärast. Ta ei tohi sind hammustada... Maod on kurjad... Nad võivad ka lõbu pärast hammustada."
"Ma ei lahku sinust."
Kuid miski rahustas teda. "See on tõsi, et neil ei jätku mürki teiseks hammustuseks..."
Ma ei näinud tol ööl, kui ta minema läks. Ta kadus hääletult. Kui ma talle järele jõudsin, siis kõndis ta otsustaval kiirel sammul.

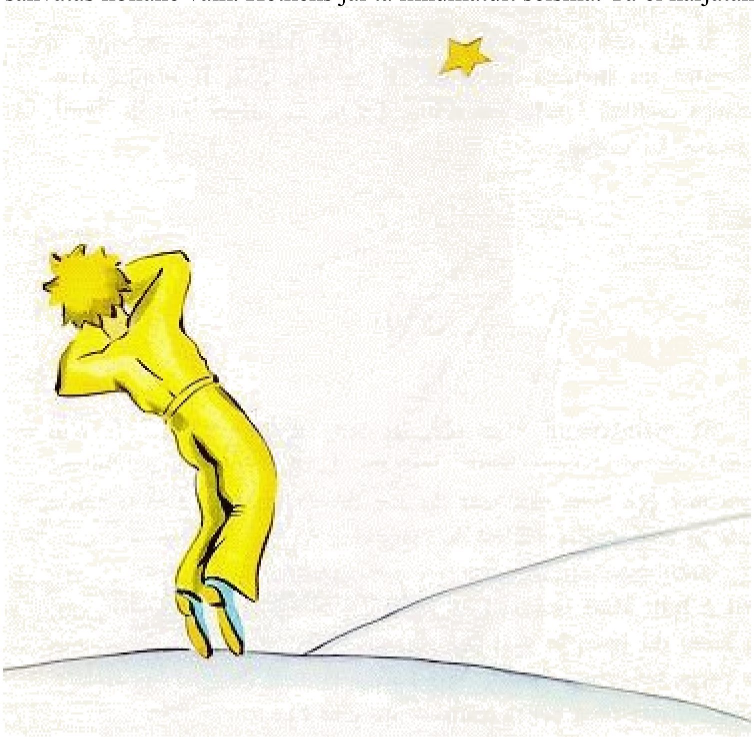

Ta ütles mulle ainult:
"Ah! See oled sina..." Ja ta võttis mul käest kinni. Miski vaevas teda ikka veel.
"Sa tegid halvasti. Sul on edaspidi valus. Paistab, nagu oleksin ma surnud, see pole aga tõsi..."
Mina vaikisin.
"Saad aru, see on liiga kaugel. Ma ei saa seda keha kaasa viia. See on liiga raske."
Mina vaikisin.
"See pole ju muud kui vana mahajäetud kest. Vanades kestades pole midagi kurba..."
Mina vaikisin.
Ta hakkas nagu julgust kaotama, kuid tegi siis veel ühe pingutuse:
"Tead mis, see on tore. Ka mina hakkan tähti vaatama. Kõik tähed muutuvad roostes vinnaga kaevudeks. Kõik tähed hakkavad mulle juua andma..."
Mina aga vaikisin.
"See on nii lõbus! Sina saad endale viissada miljonit kellukest, mina aga viissada miljonit allikat..."
Ja ka tema jäi vait, sest et ta nuttis...
"Olemegi kohal. Kase ma teen ka üksipäini ühe sammu."
Ja ta istus maha, sest et tal oli hirm.
Ta ütles veel:
"Tead sa... ma pean vastutama... oma lille eest! Tema on ju nii väeti! Ta on ju nii lihtsameelne. Tal on neli tühist okast, et ennast kogu maailma vastu kaitsta..."

Ma istusin, sest ma ei suutnud enam jalul püsida. Ta ütles:
"Vaata... see ongi kõik..." Ta kõhkles veel pisut, siis aga tõusis. Ta astus sammu. Ma ei suutnud end liigutada.

Tema pahkluu juures sähvatas kollane välk. Hetkeks jäi ta liikumatult seisma. Ta ei karjatanud.

Ta langes aegamisi, nagu langeb puu. Seda polnud liiva tõttu isegi kuulda.

Ja nüüd on sellest möödunud juba tervelt kuus aastat... Ma ei ole veel kellelegi seda lugu jutustanud. Kui sõpradega uuesti kokku sain, siis olid nad väga rõõmsad, et nägid mind jälle elusana. Olin kurb, kuid neile ma ütlesin: "See on väsimus.."
Nüüd olen juba natukene lohutust leidnud. See tähendab... mitte küll päriselt. Aga ma tean, et ta jõudis tagasi oma planeedile, sest päikesetõusu ajal ei leidnud ma enam tema keha. Tema keha polnud nii väga raske. Öösiti aga armastan tähti kuulata. See on nagu viissada miljonit kellukest...
Siis aga juhtus midagi iseäralikku. väikesele printsile joonistatud suukorvile olin unustanud lisamast nahkrihma! Ta ei saa oma lammast kunagi köide panna. Ja siis ma küsisin endalt: "Mis võis küll tema planeedil juhtuda? Võib-olla sõi lammas tõesti lille ära..."

Teine kord jälle lausun ma endamisi: "Kindlasti mitte! Väike prints paneb igal öösel oma lille klaaskupli alla ja valvab hästi oma lammast..." Siis olen ma õnnelik. Ja kõik tähed naeravad vaikselt.
Teinekord jälle mõtlen: "Igaüks on vahel hajameelne ja sellest piisab! Ühel õhtul unustas ta klaaskupli või ronis lammas öösel tasakesi välja..." Ja siis muutuvad kõik kellukesed pisaraiks...
See on üks hirmus suur saladus. Teile, kes te väikest printsi armastate nagu minagi, ei ole maailmas midagi nii koledat kui teadmatus, kas üks lammas, keda me ei tunne, on ühe roosi ära söönud või ei ole. Vaadake taevast. Küsige iseendalt: "Kas lammas sõi roosi ära, ei või jaa?" Ja te näete, kuidas kõik muutub... Ja ükski suur inimene ei saa iialgi aru, et see võib nii tähtis olla!